

ELŐFIZETES

BELTÉR:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. részvény-
társaság.
Kisfaludy-utca 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Vasárnap, február 27.

Csapataink

Durazzo földszorosaiig nyomul-
tak elő.

Budapest, február 26. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz és olasz hadszíntér:
Nincs nevezetesebb esemény.

Délkeleti hadszíntér:

Csapataink a Durazzótól keletre
és északra fekvő földszorosokig
nyomultak elő. Hífer altábornagy, a
vezérkari főnök helyettese. (Miniszter-
elnökség sajtóosztálya.)

Vilmos császár

a Maas melletti győzelmeknél

(Verdun egyik páncélerődjének elfog-
lása. — Hátralé a Weuvre-síkon meg-
vert francia sereg. — Megtört az út-
döntő ellenség ereje.)

Berlin, február 26. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Utólagos jelentés szerint a február
huszonötödikére virradó éjjel Armen-
tierestől keletre egy angol osztag elő-
retörését visszavertük. Champagne-
ban a franciák St-Marie a Pytól
délre megtámadták azt az állást, a
melyet február tizenkettedikén elfog-
laltunk. Az első árokban mintegy
kétszázötven méter szélességben si-
került benyomulniok.

Harevonalon a Maastól
keletre őfelsége a császár és ki-
rály jelenlétében jelentős elő-
haladást értünk el. Vitézül har-
coló csapataink hatalmukba ke-
rítették, a Louvenentől dél-
nyugatra levő magaslatot, Lou-
venont helységet és az attól
keletre fekvő erődösoportot. Ősi
hívtől hajtva előre Dausumont
falúig és páncélerődjéig törtek
be a brandenburgi ezredek és
rohammal vívták meg mindket-
tőt. Az ellenség ellentállása a
Weuvre-síkon, a Marcheville
vidékéig terjedő egész arevona-
lon, a metz-párisi nemzeti út-
tól délre megtört. Csapataink a

hátráló ellenség sarkában van-
nak. Azon tegnapi híradás, hogy
Champneville falut elfoglaltuk, téves
jelentésen alapult.

Keleti hadszíntér:
Előőrseink sikeres harcain kívül

nincs jelenteni való.

Balkán hadszíntér:

A helyzet változatlan. Legfelsőbb
hadvezetőség. (Miniszterelnökség saj-
tóosztálya.)

Győzelem Verdun-nél.

Arad, február 26.

Ujra munkában áll a német had-
seregnek erődöket lapító, várakat
megsemmisítő pörölye. Azóta, hogy
az oroszok legszebb erődítéseit sorra
megsemmisítette, mintha pihent volna
a világtörténelemnek ez a retentő
erejű, kivédhetetlen ostromszerszáma.
Azóta is sok történet, a mi a győzel-
mes hadseregek sikerét, hőditásait
szaporította; sok, amit ép oly fá-
rasztó lenne újra elősorolni, mint a
milyen fáradságos ellenségeinknek
lehazudni és eltelejtetni.

Most újra izgató, merész, nagy-
szabású várostrom váltotta föl a
hosszu ideig tartó álló harcot, a lö-
vészárkok és fedezékek lassu birko-
zását. És újra a nyugati front a had-
színtér, amelyre az egész világ vá-
rakozón merészt ki szemét. Verdun-
nál mérkőzik, — talán döntőt — a
német és francia sereg. Ha Verdun
elesik, ez még nem jelenti talán a
franciák teljes legyőztetését. De min-
denesetre oly csapást, amelyet a há-
boru tizenharmadik hónapjában, a
kimerülés sok bajával küzdő francia
hadsereg alig bírhat ki.

Két napos harc után az ostrom
a németek nagy, sokat jelentő sike-
rét hozta meg. A brandenburgi ezred
rohammal elfoglalta a Verdun egyik
páncélos erődjét, Dausumont, a
mely északkeleti sarokszlopa volt
az állandó erődítési vonalnak. Ap-
róra kellene ismerni az erődöségektől
körülvevő, a haditechnika minden tur-
tangyával megerősített, a béke év-
tizedei és a háboru hónapjai alatt
egyforma buzgalommal védelemre
szervezett várat, hogy ennek a nagy
sikernek értékéhez képest örülni tud-
junk. Mindenesetre örömdetes és biz-
tos jele a németek fölényének, annak
az erőnek, amelyet a németek a nyu-
gati frontra vetettek. Verdun meg-
vételt a lehetetlennek leglehetősebb-
jének mondták. Sarrail tábornok,
az erőd védője azzal a nyugodt ön-
tudattal ment Szalonikiba, hogy Ver-
dun megvédéséhez nem szüksé-

ges katonai tudomány, megvédi az
önmagát. És mialatt Sarrail generális
Szaloniki megerősítésével bíbelődik,
a németek az ő verduni páncél-ott-
honát keresik fel és veszik ostrom-
hegyre.

Nem lehet elbizakodni, még a né-
metek holtbiztos stratégiájában se, de
a legfontosabb erődnek meghódítása
valószínűvé teszi, hogy az egész erőd-
nek megvívása hosszabb, vagy rövi-
debb munka árán sikerülni fog. A
németek, akik egy esztendő előtt, más
frontra vonulva, félbehagytak Ver-
dun ostromát, kétségtelenül számol-
vetettek azzal, hogy a franciák ez idő
alatt mennyire berendezkedhettek a
védelemre. És hogy ennek tudatá-
ban, ennek megfelelő szervezettséggel
vették föl a harcot, mutatja az
első eredmény, amelyet a nagy fő-
hadiszállás már ma hírül adhatott.

Minden győzelem annyit ér, a
mennyire a háboru végét siettetni
tudja; minden vár akkor fontos, ha
a meghódítása, vagy a megtartása a
háboru végső kifejlődésére hatással
lehet. Verdun-nak, ily nézőszögből
tekintve, nagy jelentősége lehet. A
vár eleste minden bizonnyal retentő
hatással lesz a francia közvéleményre,
amelynek lehangozottságát, elkeseredett-
ségét, türelmetlenségét angol állam-
fértiak beszédeivel és a tavaszi offe-
nziva reményeivel biztatják. A tavasz
még itt sincs, az angol államfértiak
még javában karatynak Németor-
szág kimerültségéről, összeomlásáról,
és a németek Verdun szorítják azzal
az éregyűrűvel, amelyből eddig —
Lüttichtől kezdve Bresztlitovszkig —
egy vár se tudott szabadulni. Lehe-
tellen, hogy az ellenség fölényének
ilyen kétségbevonhatatlan bizonyítéka
után Franciaországban meg ne rop-
panjon a hit, hogy tavaszi, vagy nyári
offenzívától csodákat lehetne várni.
Es ha Verdun elestével rés nyílik
Franciaország belsejébe, akkor Fran-
ciaország már nem várhatja be ké-
nyelmesen annak a gazdasági harc-

nak végét, amelylyel Németország Angliá próbálja legyűrni. A kiábrándulás, a megcsalatlottak és megverték fájdalma talán elég kemény lesz arra, hogy a különbékét tiltó irás békóit

széttörje. Ki tudja, talán hihetünk abban, hogy Dunaumont-nal és Verdun minden erődbástyájával a békekötés egy-egy akadályát török le.

Durazzót feladták az olaszok.

— Tüzérségünk pusztítja a menekülő ellenséget. —

— Távirati tudósítás. —

Budapest, február 26.

Milanó. A „Corriere della Sera” távirata szerint Papanzi tábornok a kormány beleegyezésével ma elrendelte Durazzó kiürítését. Az olasz csapatokat, ágyukat, munióit és élelmiszerraktárakat, amennyiben még megmenthetők, hajóra szállították. A megmaradt készleteket felrobbantották. Az utóvédharcok folynak, de közben az olasz csapatok Valenába rendezkedtek.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A szerb hadsereg maradékának visszavonulása és Koriuba, Tunisza, Szalonikiba, valamint Korzika szigetére való elszállítása, olasz jelentések szerint, megtörtént. Durazzóból eltűntek a szerb menekültek tömegei. A szerbek elszállítását az osztrák-magyar repülők tevékenysége nagyban akadályozta, mert folyton bombákat vetettek közéjük. Hogy hány ilyen légi támadás érte Durazzót, nem tudható pontosan, azonban alig múlt el nap, hogy mag ne jelent volna egy-két osztrák-magyar repülőgép a város fölött. Január 25-én bomba hullott a magasból az éppen behajózásra váró szerb menekültek tömegébe és a robbanásnak husz halottja és ötven sebesültje volt. Valamennyi áldozat a szerb katonák közül került ki.

Különösen drámai körülmények között történt Sándor szerb trónörökös behajózása. Skutariából érkezett Durazzóba, miután előbb orvosi operációt állott ki. Rövid ideig tartózkodott Durazzóban és az ottani szerb követség épületében lakott. Az osztrák-magyar repülők, úgy látszik, nagyon jól tudták, hogy hol lakik a szerb hadsereg főparancsnoka, mert bombák éppen a szerb követségre és a szomszédos házra hullottak, amelyek jórészt elpusztultak. Sándor trónörökös em alt kénytelen volt azonnal Sjakba átköltözködni. Február 8-án végre egy francia torpedóvadászra szállt, de ugyanabban a pillanatban négy osztrák-magyar repülőgép intézett támadást ellene.

A szerbekkel egyidőben a montenegrói hadsereg egy kis töredékét, valamint a Skutariából kiűzött albánokat is elszállították részint Franciaországba, részint Koriuba. A szállítóhajókon minden óvrendszabályt megtettek, hogy a járványos betegségek behurcolását megakadályozzák. A menekülő szerbekkel együtt számos osztrák alattvalót, horvát, szlovén, tót, és cseh nemzetiségűeket, erőszakkal eltávolítottak Durazzóból.

Durazzó és kikötője már ütegeink tüze alatt áll. Durazzó, sorsa meg van pecsételve. Azok elől az olasz csapatok elől, amelyek ennek az itáliára nézve oly fontos Adriai-kikötőnek védelmére rendeltettek ki és Esszad basának nagyrészt szervezeten csapatai elől, elzárta a szárazföldi visszavonulás útját. Az ellenség most már nagy sietséggel menekül a kikötőben levő olasz szállítóhajókra.

Az olasz hadiflotta megkísérelte, hogy közeledjék a partok felé, hogy ágyúival támogatassa a csapatok hajóraszállítását, azonban nem bírta megakadályozni az osztrák-magyar tüzérséget, hogy jól fedett állásból Durazzót és kikötőjét hatáson tűzzel el ne árasssa.

Az olasz csapatoknak Durazzó védelmére készített főállásaiból menekülniök kellett arra a keskeny földnyelvre, amely a mooseras Durazzó és a tenger között nyulik el. Az olasz katonák itt szállnak bárkákra, hogy a nyílt tengeren várakozó szállítóhajókra meneküljenek azonban csapataink, mint Höfer jelenti már ide is előrenyomultak.

Az olasz csapatok helyzete igen veszedelemes, mert a szállítóhajók a messze kikötőn kívül horgonyoznak. A kikötő vizé ugyanis olyan sekély, hogy csak kisebb hajók járhatnak rajta. Ezért azután ez a komplikált behajózás tábori tüzérségünk élénk tevékenysége közben folyik le.

Az osztrák-magyar csapatok támadásaiknál igen csekély veszteséget szenvedtek, ami bizonyítéka előnyomulásunk és támadásunk technikai és tüzérségi előkészítésének.

Magyar segítség Keletporoszországnak. Néhány nappal ezelőtt közöltük, hogy a Haboruban Felduit Tűzhelyeket Újrafelépítő Országos Bizottság elvállalta Gerdauen keletporoszországi város hadigymását, aminek ellenében Németország birodalmi akciót indít a Kárpátokban elpusztult helységek javára. Gerdauen keletporoszországi város kormányzata értesülvén erről az elhatározásról, tegnap a következő táviratot intézte Khuen-Hédervary Károly grófhhoz, az Országos Bizottság elnökéhez: „Mélyen meghajva a Haboruban Felduit Tűzhelyeket Újrafelépítő Országos Bizottságnak attól a nagylelkű elhatározásától, hogy Gerdauen város felett a hadigymáságot elvállalja, Nagyméltóságodnak, mint az Országos Bizottság elnökének legmegalapozott és leglelkesebb hálaikat fejezzük ki. Tejes mértékben méltányoljuk és különösen büszkék vagyunk arra, hogy városunk éppen a Keletporoszországnak szánt magyar segítségben részesül. Nagyméltóságod iránt való kiváló tisztelettel Braun báró tartományi tanácsos, Piewka polgármester, Leidenreiter igazságügyi tanácsos, a városi képviselő-testület elnöke.”

A németországi „Ostpreussenhilfe” ügyvezető-bizottságának elnöke, Lüdinghausen báró a következő távirattal fordult Khuen-Hédervary Károly grófhhoz, a Haboruban Felduit Tűzhelyeket Újrafelépítő Országos Bizottság elnökéhez: „Nagyméltóságod elnöksége alatt álló Haboruban Felduit Tűzhelyeket Újrafelépítő Országos Bizottságnak az a nagylelkű elhatározása, hogy a közös entamezőkön megpecsételt német-magyar vörstövetség megerősítését elvállalja Gerdauennek, az oroszok keletporoszországi városnak társadigymását, Németországban mindenütt örvendő visszhangra fog találni és újat fogja egyengeni a közös ellenségtől felduit magyar kárpai felvak javára megindítandó németországi akciók. Kérem Nagyméltóságodat, engedje kifejeznem az, melyes hálás köszönetemet is azért az entemes támogatásért, melyet annak a Keletporoszország felsegítésére szánt akciónak juttatott, me-

lyet én hittam életbe. Német hőseink sírjainak kegyelet s ápolásával Nagyméltóságod és a magyar hatóságok a hálnak elmulhatatlan emlékéit fogják belevésni a német szövetségesek szívébe. Szövetségesei hűséggel üdvözlí Lüdinghausen báró, kir. kamarás, az „Ostpreussenhilfe” ügyvezető elnöke és a Gerdauen hadi segítségére alapított „Berlin Wilmersdorfi Egylet” elnöke.”

Északamerika hangulata melettünk.

(Rokonszeny a központi hatalmakkal szemben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, február 26.

Az entente megfizetett jings sajtója hazudhatik amennyit akar, mégis meghozták az idők a maguk változásait. Az Unioban lassan bár, de lejár az entente becslése. Wilson már védelmére kelt a semleges államok kereskedelmének és ez többet használ nekünk, mint amennyit ártani tud Asquit tajtékoso dübe. Néhány nappal ezelőtt tért vissza newyorki utazásából Herrmann Raymond, magyar származású, budapesti vállalkozó, amerikai állampolgár (aki egyébként Kende Paulának, a Vigaszínház művészjének a férje) és az amerikai népnek a hadviselő államokkal szemben tanúsított érzületéről és hangulatáról a következőket mondta el az Aradi Közlöny fővárosi tudósítójának:

— Kopenhágán keresztül én személyesen látogtóm tettem meg mult év novemberében az utat Newyorkba. A háború kitörése óta ez volt a harmadik utazásom új hazámba. A semleges lobogó alatt haladó hajónkat ezúttal csak egy ízben tartóztatták fel az angol hadihajóraj egyik cirkálója. A nyílt tengeren állított meg bennünket. Két angol tiszt jött a hajókra és minden utasnak utlevélét és okmányait megvizsgálták. Tölem az egyik angol tiszt, miközben amerikai utlevélemet összehajlítva visszaadta, megkérdezte:

— Ön, ugyebár, neutralizált amerikai állampolgár? Milyen állam kötelékébe tartozott ezelőtt?

— Ehhez semmi köze a tiszt urnak! — feleltem; tudva, hogy utlevélem biztonságban tart.

Az angol szóltanul köszönt és távozott.

Newyorkba érve, pár napi otttartózkodás után kellemesen tapasztaltam, hogy az amerikai közvélemény jelenlékenyen és alaposan megváltozott legutóbbi ottlétem óta. Kivált a newyorki lakosság, mely ezelőtt tulnyomóan entente-párti volt, most már javarészt a központi hatalmak végső győzelmében bizik és ez utóbbiakkal rokonszenvez. Ez a rokonszeny már nem csupán a polgárságnál, hanem az irányadó politikusoknál és az amerikai törvényhozó testületeknél is megnyilvánul. Még newyorki tartózkodásom idején ülésezett a szenátus Washingtonban. Ebben már tekintélyes felszólalások hangzottak el az európai központi hatalmak mellett és az entente ellen. Egy pár szónok kemény bírálatban részesítette Wilson elnököt és Lansing államtitkárt. Newyorki lapok közölték egy szenátor erélyes tiltakozását az entente-államok részére történő további munió-szállítás ellen...

Az amerikai sajtó javarésze is frontot változtatott. És pedig az európai központi hatalmak javára. A németgyűlölet Newyork Herald

és társapjának tulajdonosáról, Gordon Bennet-ről tudják, hogy évek hosszú során Párisban és francia szoldon élt. Tekintélye Amerikában nagyon csökkent.

Az Amerika területén élő husz millió német, magyar és osztrák választópolgár szava-sza is lehetőleg mérsékelni fogja Wilson elnök entente-pártiságát, aki újabb megválasztása érdekében bizonyára óvakodni fog attól, hogy a közép-európai hatalmakkal az amerikai Egyesült Államok konfliktusát kielécsse.

— Ami pedig Németország gazdasági és ipari kiegyeztetését illeti, az általános meggyőződés az, hogy ez soha se fog bekövetkezni. Még akkor sem, ha a háború a végtelenségig tartana... Megnyugtatóan erre

vonatkozólag csak azt kívánom megjegyezni, hogy a semleges államok kereskedelmi hajói mindennemű és fajtájú szükségleti cikkeket szállítanak országuknak és így közvetve Németországok. Az a norvég gőzös, amelyen én ez évi január hó 19-én indultam utunk Budapestre és amely február 4-én kötött ki bergeni (Norvégia) végállomásán, temérdek kereskedelmi, gazdasági és ipari cikket hozott magával Norvégiába. Ezek a semleges országok perasse nagymértékben meggazdagodnak a háborús szállítások révén... De a lényege a dolognak: a középhatalmak bőségesen el lesznek látva mindennel, amire szükségük van.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Páris sorsa Verduntól függ. — Durazzó eleste nem tartóztatható fel.

Genf. A francia lapoknak megengedték, hogy emlékeztessék a közönséget arra, hogy Joffre első terve a háború kitörésekor Verdun esetleges elostével számolt. Ezzel akarják Páris lakosságát megnyugtítani, mert elterjedt az a vélemény, hogy Páris sorsa Verdun sorsával van kapcsolatban. Kellometlen feltűnést keltett, hogy Joffre jelentése nem árulja el, meddig volt kénytelen Humbert tábornok veresége után a Naasnól visszavonulni.

Rotterdam. Londonból jelentik: A lapok foglalkozva a verduni harcokkal, nem akarják megérteni, hogy mi indította a németeket az új offenzívára. A Times azt írja, hogy a németek lokális sikerét nyugodtan lehet fogadni, mert a franciák teljesen el voltak készülve a német támadásra s frontjuk a visszavonulás folyamán nem lett áttörve.

Genf. A francia katonai szakértők fejtegetik, hogy Dunaumont eleste után a franciák a Belleville-Saint-Mihel vonalon veszik fel az ellenállást.

Luzern. Beltört erődjét a németek ismét hevesen bombázzák. A városból pánikázó menekülnek. A polgárőrség elköltözt.

Budapest. A Pester Lloyd jelenti a sajtóhadiszállásról: A durazzói kikötő szorosan körülvéve északi és keleti irányban az osztrák-magyar ütegek tüze alatt áll. Az olaszok és az Esszád pasa által elhagyott bandák utolsó megerősített állása a Knepa dűsk nevű mocsaras tó északi szélén fekvő szűk szoroson van. Ezen csapatok feladata, hogy fedezzék a körülzárt csapatok behajózását. Dacára a mocsaras terepnek e magyar-osztrák csapatok előkészítő akciója feltartáztatlanul halad előre. Durazzó eleste nem tartóztatható fel többé, de addig is az olaszok

és Esszád embereinek helyzete a durazzói kikötőben igen válságos, miután az utolsó huszonnégy órában az ütegeknek a csapatok behajózását jelentékenyen nehezítik és veszélyeztetik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: délután: „Végre egyedül”. Este: „Vagy ő vagy senki”.
Hétfő: „Vagy ő, vagy senki”.
Kedd: „Kis király” operett.
Szerda: „Táncosné” színmű újdonság először.
Csütörtök: „Táncosné” másodszor.
Péntek: „Kisasszony férje”.
Szombat: délután mérsékelt helyekkel ifjúsági és népies előadás „II-ik Rákóczy Ferenc fogsága”. Este: „Kis herceg” operett repris először.

* A színház hírel. Grün Lili Aradon. Az újdonságok között szerepel az idei valóban gazdag magyar színmű irodalom legkiválóbb darabja Földes Imre 3 felvonásos színműve a „Grün Lili” és a szenzációs újdonság, melynek sorozatos előadásait Bpsten a Magyar színházban most veszik diadalal az ötvenedik előadás felé és a kritika ép úgy, mint a közönség megegyezik abban, hogy Grün Lili nemcsak Földes Imrének legjobb darabja, hanem a színmű termékek is legkiválóbb alkotása. Az aradi előadás a legjobbnak ígérkezik. A dímszerepet Borosnyai Kató, a társulat fiatal és bájos női a játéza, pompás szerepe van az újdonságban Szendrey Mihálynak és egytől-egyig hatásonan járulhatnak hozzá a sikerhez a nagyobb szerepekben Delli, Benkóné, Polgár, Várnai stb. A jövő hét érdekességei. A jövő héten egy-két általánosan kedvelt darab megismétlésén kívül Lengyel Menyhért legújabb színműve, A Táncosné is szerepel a műsorban. Lengyel Menyhért neve ma már fogalom és az a darab, mely az ő firmájából kerül ki, előre is nagy sikert jelent. A Táncosné bemutatód előadás saadta, március 1-re van tervezve, melyben főszereplők Zádor Ilona, Somogyi Emma, Ligeti M., Benkóné, Hadvégi, Delli, Várnai stb. Nem kevesebb nagy érdeklődésre tarthat számot A kis herceg operett repris, amelyet teljesen újból tanult be a színművész, egy olyan operett, amelyben zene és szöveg szerves egységet képez, gyönyörű melódiák egy a szöveknak, mint a karnak és rendkívül kedves, mulattató szöveg. Főszereplők Z. Várnai Margit, Jarái B., Benkóné, Barics és Polgár S. stb. Vasárnap délután 3 és fél órakor Végre egyedül, Lehár operett, este pedig Eysler operette, Vagy ő vagy senki a műsoron.

* B. Kosáry Emmi, Telmányi, Vass: ez a három pompásan hangzó név szerepelt ma este a második kamarazene-est műsorán. A két aradi művész mellett az operaház nagyszerű fiatal énekművésznője olyan program, amely még az elkényeztetett aradi közönségnek is vonzó. A viharosan rossz időjárás szegődött csak ellene az est teljes sikerének és sokakat távoltartott a kulturpalotába vezető úttól. Buttykayné Kosáry Emmi aradi szereplése volt a pompásan sikerült est szenzációja. A fiatal operaénekesnő kivételes tehetsége zenekörök számára nem meglepetés, azonban itt Aradon mégis csak távol élünk a főváros nagy zenéi világától és ide kellett közénk, hozzánk jönni a művésznőnek, hogy ámulva ismerjük meg: milyen nagyszerű csillogai vannak kiragyogóban a magyar énekművészetnek. B. Kosáry Emmi sikere kivételesen nagy volt és minden egyes dalát áhitattal hallgatta a közönség. Finomság, bájjal, simulóan hajló hang, biztos énektécnika, egyszóval mindaz, ami a nagy énekesnőt jellemzi, megvan a fiatal és megkapó megjelenésű művésznőben. Második énekszáma után különösen sajnálni nem akaró ovációkban részesítette a közönség a művésznőt. Telmányi Emil, aki nemrég aratott kivételes sikert budapesti hangversenyén, a mai estén fukaron bánt az érte rajongó aradiakkal. Magyetlen száma volt, a műsoron, de a hatalmas tehetségű hegedűst akit most már a pesti kritika is a jövő nagy magyar violinistájának ismert el, a tündető ünneplést ráadásul volt kénytelen megköszönni. A műsor nagyobbik részét Vas Sándor zongorajátéka töltötte ki. Vas, aki most késül seneakadémiai hangversenyére, fizikailag is nagy munkát végzett: Telmányit és B. Kosáry Emmi kísért és saját számai között olyan nagy terjedelmű kompozíciót interpretált, amint Schumann tizenhárom tételes Kindercenen-ja. A közönség elismeréséből bőségesen kijutott a művészeknek.

* Bárá Bedeus Bella és Honigberger Zelma hangversenye. Két magyar származású fiatal művész lép a jövő szerdán, március hó 1-én az aradi kulturpalotában a közönség elé, akik mindaketten a külföldön aratták első sikerüket. Bárá Bedeus Bellát a bécsi és kir. udvari opera karolta fel. Az aradiak jól ismerik Bedeus Bella rendkívüli tehetségét és legutóbb a nyári színházban élvezték gyönyörű énekét. Azóta pedig nagyot fejlődött énektéchnikája Haböck Erez énektanár vezetése alatt és most érkezett vissza jól sikerült hangverseny útjáról, melyen a közönség ünneplte és a kritika teljes elismerésében részesítette. A nagyszabeni és brassói újságok ítéletét közöltük már. Az aradi hangverseny után folytatni fogja hangverseny útját. Nagy érdeklődés mutatkozik most is ezen aradi származású művésznő iránt, ki hivatva lesz városunknak a távolban dicsőséget szerezni. Kevesebbet tudnak az itteni körök Bedeus Bella partnerjáról, Honigberger Zelmáról. Ez a fiatal szintén magyar származású zongora művész ugyanacsak a külföldön végezte tanulmányait. Hangversenyezett Németország több nagy városában, Berlinben, Dresdában, Münchenben, Breslauban. — E szerint Honigberger Zelma méltó partnere lesz a mi Bedeus Bellának. Az aradi illetőségű árvák megélyezésére rendezett ezen hangversenyre szóló jegyeket Scherhag H. és fia cég szíveségből ad el naponta délelőtt 10 és 12 óra közt és délután 5 és 7 óra közt. A hangverseny március 1-én este 8 órakor lesz a kulturpalotában.

* A Wagner operák magyar fordításai. (Wagner József dr. könyve.) Az aradi zene-élet fénypontja és büszke vezetője: a filharmónikusok tükre Wagner József dr. tanár nem kezdő ember a zenei irodalom terén. Az Aradi Közlöny olvasói nem egy alkalommal ismerkedtek meg Wagner tanár irásából a zeneköltészetnek, a zenei művészetek életének érdekesei, csak kevesek által ismert eseményeivel, érdekességeivel. Most külön füzetben megjelent munkáját Wagner dr. a Philológiai Közlöny számára írta abból az alkalomból, hogy a Parsifal fordításának megjelenésével 1914. tavaszán Wagner Richardnak mind a tizenegy hatalmas operája megjelent magyar fordításban. A Wagner-operák fordítása nagyobb részt régi munka és távolról sem tökéletes és az a kritika, amellyel Wagner dr. a fordításokon végig tekint, talán hasznossá lehet az-za, hogy új és jobb fordításokat teremtsen. Wagner József dr. alapos ismerője Wagner Richardnak, az egész Wagner-irodalomnak. Csak ez-ze az alapos ismerettel és azaz a szorgalmas akarattal, amely sajátja, feltehetően meg olyan fizikailag is hatalmas feladatnak, hogy a tizenegy opera magyar és német szövegét nyelvtani és zenei szempontokból összehasonlítsa. A Wagner-operák ismerőinek érdekes olvasmány és hihetőleg nem is lesz eredménytelen ez a munka, amelyet az elavult és hibás fordítások átdolgozásánál kitűnő vezérfontnak, megbízható tájékoztatónak használhat fel az operaház is. Az érdekes füzet a szerzőnél rendelhető meg két korona árban.

* Egy magányos paplak. (Tiroli dráma az Urániában.) Igen nagy sikert aratott a színház tegnapi bemutatója, mely egyrészt a tájképek csodás szépségeivel, másrészt a cselekmény és a történet megindító-lelt motívumaival összint, meglepő elismerést váltottak ki a közönség minden rétegéből. Hiszen nem-e csodás érzés lakni lelkünkben, mikor ott látjuk az erdő tisztán a szép paplakot kedves, meghitt környezetben, ahol tiszta boldogság honol s ahol a ragyogó nap sugarai apólják Tirol bérlekőinek lelki életét? S történetünk akkor kezdődik, amikor a bánat ajtóit nyit az erdei lakban s amikor éppen a tiszta, nyugodt házban a gonoszság és a boldogtalanság dudvaja üti fel fejét. Mindennapos történet ez és mégis minden jelenete belemarkol a szívünkbe, telekinti a fájó érzések magvaival, a szürke szomorúságnak bántáival. — Sikoly az éjben. Alwin Neuss de-tek-tív rekord sorozatának első képe az Urániában legközelebb kerül bemutatásra. 8

* Vak művészek hangversenye. Az a hangverseny, melyet Lumpe Gizella vak ének-művésznő és Horváth Anna vak zongoramű-vész, zeneköltő a Vakokat Gyámoltó Országos Egyesület aradi fiókja céljaira március 5-én este 8 órakor tartanak Aradon a kulturpalota nagytérében, amellelt, hogy a legszébb emberbaráti ügyet szolgálja, művészeti szempont-ból is a legmagasabb zenei élvezetet fogja nyújtani. Jegyek a hangversenyre 6, 5, 4, 3, 2 és 1 korona árban ill. Klein Mór könyvke-reskedésében (Fahér Kereset szálló épület) már a mai naptól kezdődőleg kaphatók. Felü-tizetések köszönettel vétetnek, hírlapilag nyug-tizálódnak.

* Amerikai dráma az Apolló-színház vasárnapi műsorán. Kitűnő vasárnapi mű-sora van ismét az Apolló-színháznak. Dorst Weixler, a bajos mozasztéssző játéka el leg-ujabb parádés szerepet: A dragonyos kisasszony-t. A rendkívüli szellemes mesezöve, a sok mulattató helyzet állandó kacagásra kés-zelti a nézőteret. A ragyogóan ötletes vigjáték mellett egy nagyszabású amerikai dráma: ma-lat be vasárnapi műsorán az Apolló-színház. A dráma izgalmas cselekménye teljesen leköti a közönség érdeklődését, amely jele-neiről-jelenetire terjed. A kitűnő műsor vasárnap utoljára kerül bemutatásra.

* Kiváló újdonságok Kerpel kölcsön-könyvtárában és zenei-működésében. 193

* A Magyar Filmgyártás legsikerültebb alkotásait vasárnap mutatja be közönségének az Erőseket mozgószínház. A trikolór mű-sor a magyar filmgyártás szenzációja, melyben három óriási sláger a műsor starja. A bacsapott újságíró, egy három felvonásos minden ízében kacagtató kinokomédia, Őrnáz a Kárpátokban egy három felvonásos sláger a jelen háborúban, melyben az oroszok ke-gyetlenkedését látjuk a kárpáti rövid uralmuk alatt, valamint egy magyar vasúti ör és annak felesége önfeláldozó hazafiságát, Tyutyu és Tyutyó egy három felvonásos kacagtató vig-játék sláger, melyben két agglégány, kik a legjobb barátok, a fiatal házvezetőnőjük sze-relméért tegyverrel mennek egymásnak és leg-nagyobb csalódásukra annak szobájában egy harminadik férfit, egy fess katonatisztet látnak. Meggyőződve, hogy a házvezetőnő őket meitőzi és a katonatisztet szereti, ismét a legjobb ba-rátok lesznek és maradnak továbbra is agglégányok. Mind a három sláger főszerepét Zilahy Gyula játéka és ezenkívül a fővárosi művészgárda elsőrangú erői u. m. Horváth Jenő, Hadrik Anna, Vándory Gusztáv, Fejer Gyula stb. játszik. Legközelebb repriként új példányban A rezervista alma, Ziehrer világ-níri zeneműve után készült háborús sláger kerül bemutatásra. 171

* Ket Nordisk-dráma az Apolló hétéői műsorán. Mint említettük, az Apolló-színház hétéői új műsorán mutatja be a Nordisk-filmgyárt két grandiózus újdonságát. A mű-vészi gazdagsággal megrendezett drámákban a legkiválóbb dan színészek és színésznők ját-szanak. Frönlich Elza és Olaf Föns pompás szerepeket kreálnak a drámákban. 8

* A Békei-Szalay-féle zeneintézet Aka-démiai Előkészítő Tanfolyamát (Szabadság-ter 7. II. em.) az Aradmegyei rokkant kato-nák, hadiözvegyek és árva alapja javára ma, délután öt órakor tartja meg saját helyiségé-ben II. k. házi hangversenyt. Műsor ára 50 fillér.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Genf. Konstantin király Pasics szerb miniszterelnököt, aki tegnap Athénbe érkezett, kihallgatáson fo-gadta.

Berlin. A Nationalzeitung jelenti, hogy Paez tanár, Portugália berlini követe ma a külügyminiszteriumban ányújtotta kormány nyilatkozatát a német hajóknak a lisszaboni kikötő-ben történt lefoglalása ügyében. A nyilatkozat szerint a lefoglalás nem jelent háborús aktust s csupán Por-tugália érdekeinek megvédésére szol-gáló rendszabály. A portugál követ-segen a délután folyamán a helyzet-ről semmi közelebbit nem mondhat-tak s annyi bizonyos, hogy semmifé-le intézkedés nem történt, amiből a német portugál diplomáciai viszony megszakítására lehetne következtetni. A Timesnek jelentik Liszabonból A Portugál külügyminiszter kijelentette, hogy a monarchiabeli és a német ha-jókat azért foglaltatta le, mert tartott azok elmenekülésétől és ezenfelül a hajók szükségesek a kormány szállí-tási céljaira.

Lugano. Számos olasz munkás utazott Franciaországba, hogy a municiógyártásban segítsenek.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hír-lep. Az „ARADI KOZLONY“-t a tá-berben minden aradi katona olvassa

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Lulu. A szerkesztő még nem is létezik és nem történt és így azt sem írhatjuk meg, hogy körülbelül mikor lesz. Egyelőre nézzünk sző sző: ebben tessék megnyugodni.

M. I. Bizonyos, hogy vannak nehézségek a város listellátása körül, de remélhetőleg hamarosan meg fognak szűnni, bárha ma is újból csak bizonyos, nem hosszú időre van szünet Aradon. Ez a körülmény, amelynek okait részletezni bajos és hosszadalmas lenne, teljes igazságossá-gal pedig szinte lehetetlen, nem szolgálhat alkal-mal arra, hogy a Spitzler-féle listacempéazt vé-delmébe vegye valaki a nyilvánosság előtt. Ez a magyarázata annak, hogy panaszos sorait nem közöljük.

Az ítélet. Temetésen. Nem rossz dolgok és ha több helyünk lenne vernek közlésre, egyiket másikat nyilvánosság elé is juttatnánk. Ma azon-ban ritkán akad hely a verseknek és így türelem-mel kell várnia, hogy idővel talán mégis közöl-hetjük a küldötteket.

Nincs pardon. Önmű csakugyan nincs, isme-reten versíró az, hogyha elég kegyetlen volt el-küldeni ezt a zöngeményt. De nálunk nincs par-don: könyörtelenül a papírkosárba tettük. Bár kissé fáj a szívünknek: az utolsó strófa „lesz hiszen — nincs pardon“ címével megérdemelte volna, hogy megörökítsük — elrettentő példának.

B. C. Tábori osomagokért a posta nem vá-lal — és érthetően nem is vállalhat felelősséget abban a tekintetben sem, hogy azok megérkeznek és abban a tekintetben sem, hogy épségben ér-keznek-e meg. A levélből nem érthetjük meg, hogy a panaszolt esetben tábori osomagról van szó, ha igen: akkor a munitra már nem lehet se-gíteni. Ha azonban rendes postaosomagot küldött, akkor annak hiányos, felbontott állapotban érke-zéséért a postahivatalnál, vagy a postagazgató-ságnál panaszt tehet. Mintán pedig leginkább ar-ról van szó, hogy jövőben ne történjen ilyen baj: tessék férje címére írni és tartalombevallással küldeni a osomagot. Így kissé dragább a postó. Az ellen azonban nem lehet tenni semmit, hogy a osomag kézbesítése gyorsabb legyen. Amennyire lehet, ugyanis gyors, de a hadiállapotokban nem lehet olyan postai kézbesítést kívánni, amint béké-időben volt.

TORVENYKEZÉS.

§ Felfüggesztett aradmegyei jegyző. Dálnoki-Nagy Lajos dr. alispán ma felfüg-gesztette állásától Kovászi község jegyzőjét, Todorescu Györgyöt, akit súlyos kötelesség-mulasztások terhelnek. A kovászi községhezán a múlt év utolsó hónapjában — december 9-én hivatalvizsgálatra jelent meg Novák Kor-nél világoi th. főszolgabíró. A hivatalvizgá-lat során megállapította, hogy Todorescu jegy-ző a legnagyobb mértékben elhanyagolta hi-vatalát, nem vezetett a nyilvántartásokat, nem írta össze rendszeren a hadiseg-lyre jogosultsá-gat. Novák Kornél jelentése alapján megindult a hivatalos eljárás. Baragó István világoi fő-szolgabíró megadta Novák th. főbíró, hogy részletes, mindenre kiterjedő vizsgálatot tar-tson a kovászi községhezán. A vizsgálat he-tekig tartott és annak megállapítására veze-tett, hogy Kovászi község ügyei a jegyző tel-jesen elhanyagolta. Hónapokon át egyetlen ak-tat nem intézett el, egyetlen nyilvántartáshoz hozzá nem nyúlt, Todorescu jegyző. A vizgá-lat befejezésekor jelentést tették az alispánnak, aki azonnal felfüggesztette hivatalától a na-nyag jegyzőt. Todorescu evéig Világoson volt adóügyi jegyző és amikor Kovászián megüre-sedett a jegyzői állás, oda vasazották meg. Az új és nagyobb felelősséggel járó tisztség-ben, ahol közvetlen és minálgy rea ügyelő tel-jebb valója nem volt, Todorescu nem tudott megjelenni. A vizsgálat — amint utóbban helyről értesülünk — anyagi hiányokat nem állapított meg.

Hatszáz ezer halott Magyarországon

(Gondoskodás az anyákról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 26.

A főrendiház tegnapi ülésén számon kérték a kormánytól, hogy mit szándékozik tenni a nagymérvű nép-pusztulás ellensúlyozására, milyen intézkedésekkel akarja megállítani a gyermekek ijeszítő halálozásának folyamatát? A méltóságos szónokok sötét színekkel esetenlítették, hogy a háború alatt milyen nagy méreteket öltött hazánkban a gyermekpusztulás.

Az Aradi Közlöny még a múlt év április havában rövidebb kimutatást közölt arról, hogy Aradon a háború milyen hatással volt az első kilenc hónapban a népszaporulatra. Kimutattuk, hogy Aradon a háború első évében sokkal kevesebb gyermek született, mint a béke idején. A rendelkezésünkre álló adatokból most az egész országra kiterjedően közzétehetjük, hogy a háború milyen hatással volt a népszaporulatra. Érdekes adatokat találunk e tekintetben abból az időből, amikor 1870/71-ben a németek és a franciák öldösték egymást a harctéren. A német birodalomban 1870-ben egymillió 635000, 1871-ben pedig egymillió négyszázhetvenháromezer lélek született. A háború évében százhatvankétezer újszülöttel volt kevesebb. Lássuk, Franciaországban milyen hatást gyakorolt a háború. 1869-ben kilencszáznegyvennyolcezeröttszázhuszonhat, — 1870-ben kilencszáznegyvenháromezeröttszázöt, — 1871-ben pedig nyolcszázhuszonhaterszázhuszonegy lélek látta meg a napvilágát. A háború esztendejében tehát itt is száztizenhátezer újszülöttel volt kevesebb.

Magyarországon is teljesen hasonló tünetek állapíthatók meg. Az 1915. évi májusban tett le ugyanis a mozgósítástól számított első kilenc hónap és ez idő alatt havonként átlag husz-huszonöt ezer lélekkel csökkent a születések száma a békeidőhöz képest. Ezt a helyzetet súlyosbítja még az a körülmény, hogy hazánkban az 1915. év első kilenc hónapjában harmincöt ezerrel emelkedett a halálozások száma a békeév, 1914. évvel szemben. A nagymérvű elhalálozások összefüggének a háború okozta rossz gazdasági viszonyokkal. A csecsemők gondozásával ugyanis a szülők nem tudnak úgy törődni, mint normális időkben és ezért a gyermekhalandóság ijeszítő képet mutat. Egyik társadalomtudósunk számítása szerint ez év végéig az ország lakosságából — a harctér halottaival együtt — hatszáz ezren fognak hiányozni. Ez pedig rendkívül nagy szám egy huszonegy millió lakossal bíró országban. Emellett a kár mellett elenyészik minden anyagi veszteség, amit milliárdokban ki lehet mutatni. A jövő nemzedékben tett pusztítás azonban pénzösszegben ki sem fejezhető.

Hogy mi módon lehetséges segíteni a csecsemők nagymérvű pusztulását, erre nézve a következő érdekes nyilatkozatot tette az Aradi Közlöny munkatársának Arad egyik kiváló társadalmi szereplője, aki ezzel a kérdéssel behatóan foglalkozik:

— Ebben a kérdésben az a fontos, hogy az anyát megfelelő életviszonyok közé juttassuk. Ha a gyermekágyas anyának a születés után két hétre dolgozni kell, akkor ő nem tudja kiesényét se nevelni, se pedig táplálni. Már pedig meg van alapítva tudományos bi-

tonsággal, hogy a rosszul táplált csecsemő a legkisebb betegség előfordulása esetén elpusztul. Ha az anya munkába megy, akkor saját maga nem igen táplálhatja gyermekét. A statisztikai adatok pedig azt igazolják, hogy ama gyerekek közül, akik az anyjuktól nyerik a természetes táplálékot, legfeljebb három százalék pusztul el; akik három hónapnál kevesebb ideig kaptak az anyai táplálékból, azoknak harmincöt percentje hal meg. Németországban az állami gyermekmenhelyekre adott gyermekeket a születés utáni hetekben az anyák maguk kötelesek táplálni. A nyugati államokban, különösen Németországban, Svédországban, Svájcban, Hollandiában, Dániában rendkívüli gondot fordít az állam az anyák védelmére. Nálunk is van egy intézmény, az Állami Munkásbiztosító Pénztár, amely köteles volna a nőtagjairól gyermekszülés esetén megfelelő segélyekkel gondoskodni. Nagy baj azonban, hogy a pénztárnak kevés nőtagja van és maga a pénztár is olyan szegény, hogy vajmi kevés összeget áldozhat az anyavédelemre. Ugy tudom különben, hogy a háború után nálunk is új törvényt hoznak a gyermeket szülő anyák védelme érdekében.

Végrehajtás 1849-ben elesett aradi hős tiszt ellen.

— Mikolai Bertalan adóssága. — Asztalos Sándor adjutánsának neve Aradon ismeretlen. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 26.

Néhaj jó Mikolai Bertalan főhadnagy ur, Asztalos Sándor szárnysegédje most már nyugodtan pihenhet sírjában, nem tartozik Arad szabad királyi város pénztárának 96 korona 54 fillérrel. A tanács ma tartott ülésén leírta a terhéről. Bizonyos, hogy siri nyugalma eddig nem volt zavartalan az aradi szabadsághőnek, aki a város utcai harcban parancsnoka oldalán aprította a rácot és Arad utcáján hősi halált halt. Ő volt az egyetlen tiszt, aki az utcai harcban elesett és halálából...

Az utókornak erről a haláljáról szól és a közigazgatási história.

A városnak van valahol az Újtelepen egy telke, amelyet a szabályren telet értelmében kerítéssel kellett ellátnia. A mérnöki hivatal elkészítette a terveket, a költségvetést, a bizottságok meghányták-vetették és a véleményük alapján a tanács elrendelte a kerítés elkészítését. Az utca, ahol a telkek fekszik, névtelen volt, a kerítés elkészülte után elkeresztelték. Az aradiak az utcai harcok martírjainak emlékére Mikolai Bertalan névvel díszítették fel.

A kerítés készítéséről az ács benyújtotta a számlát, a kamarás elismerte a helyességét és 1913-ban a tanács áttette a számvevősséghez, hogy likvidálják. Ott megnézték az aktát, látták, hogy a város készítette a kerítést, tehát az ki van már fizetve, amint ez szokás, a telktulajdonost megterheltek a költségekkel. A törvényben a számvevősség nyitott Mikolai Bertalannak egy számlát, amelyre 96 korona 54 fillér tartozását előjegyezte.

Mikolainak szegénynek természetesen esze ágában sem volt fizetni, mert egyrészt, az esze szegénynek még 1849-ben az aradi temetőben ossiának indult. Az adóhivatalhoz került a követelés, ez jelentést tett a tanácsnak, és pedig elrendelte Mikolai Bertalan ellen a végrehajtást, azaz az indokolással, hogy már elég régen vár a város a 96 korona 54 fillérre.

Ezt a tanács végzést ki kellett kézbesíteni a végrehajtásra kiazemelt Mikolai Bertalannak. Az adóhivatal átirat a városi bejelentő hivatalhoz és kérte, hogy adja meg Mikolai Bertalannak pontos lakáscímét.

*Mikolai Bertalannak
Aradon bejelentett lakása nincs.*

Ez volt a válasz. Az adóhivatal ebben természetesen nem nyugodhatott meg, mert mégis csak lúcsa ügyebár, hogy valakinek a telkén a város kerítést csináltat és az illető ne bíjon Aradon lakással. Ugy látszik, hogy a bejelentő hivatal nem kutatta elég lelkiismeretesen Mikolai Bertalan lakáscímét, gondolták az adóhivatalban és újból áttették az aktát azsal a megjegyzéssel, hogy ha most nincs is lakása Mikolai Bertalannak Aradon, de biztos hogy volt, tessék tehát kimutatni, hogy ez hol lakott és megállapítani, hol lehet most?

Keresett Aradról elköltözött.

Ez volt a második és végérvényes válasz, amelyről az adóhivatal nem lett okosabb, a város pedig nem lett gazdagabb.

A kerítés elkészítésének díját tehát behajtani nem lehetett. Most a háborús kiadások felszaporultával a város az összes adóssait szorongatni kezd és a számvevősség kocsiderék-számlára küldi a nyilvántartott követelésekről a kimutatásokat a tanácsnak. Mikolai Bertalan adósságáról szóló írás, tekintettel arra, hogy építkezésből keletkező követelésről van szó, Békényi Arisztid árvaszéki főnökhöz került, aki most az építési ügyek referense is.

Tekintettel arra — mondotta ma a tanácsülésen — hogy Mikolai Bertalan szabadsághős még 1849-ben hősi halált halt Arad város dicsőséges védelmében, bizonyára tévedésből rendelte el a tekintetű tanács ellene a végrehajtást. Annál is inkább tévedésnek kell minősíteni a végrehajtás elrendelését, mert a kerítést a város a maga lelkének elhatárolására építette. A telke a Mikolai Bertalan-utca-ban van ugyan, de a tulajdonosa Arad szabad királyi város. Méltótlasok a 96 korona 54 fillért néhai Mikolai Bertalan terhéről törölni. Törölték.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Értesítés. Az Első Aradi Jótékoyszóú Nyugdíjas Asztaltársaság elnöksége tisztelettel értesíti tagjait, hogy gyűlékezési helyét március hó 1-től a Széchenyi-utca 1. szám alá (Millenium-vendéglő helyiségeibe) helyezte át. Az elnökség.

(*) Meghívás. Az aradi polgári lövész-egyesület t. évi február hó 27-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor a városháza tanácstermében (I. emelet jobbra) tartja rendez évi közgyűlést, melyre az egyesület összes tagjait meghívja Múlak Lajos dr. főlovászmester.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékok közgyűlése.

— Megemlékezés Urbán Iván báróról. —
Károlyi Gyula gróf az igazgatóságban. —
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 26.

Arad egyik legelőkelőbb és legtekintélyesebb pénzügyi intézménye, az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár ma tartotta rendes évi közgyűlését Zelenki Róbert gróf elnöklété mellett. A nagyszámban megjelent részvényesek osztatlan elismeréssel fogadták az igazgatóság beszámoló jelentését, mely szerint a pénzügyi működése jóval nagyobb sikerű a tavalyinál, sőt a legutolsó békeév eredményénél is. A pénzügyi intézet virágzásának egy új, hatalmas felindülését mutatja az a szép üzleti eredmény és igazolása annak, hogy az intézet vezetése arra hivatott kezekben van letéve, amikor az ország is kitűnő vezetés alatt olyan nagy tudású és páratlan szakértelmű vezérigazgatóval dolgozhatik, amilyen Heinrich Sándor. Nagy nyereséget jelent az intézetnek az is, hogy a mai közgyűlésen sikerült az intézetnek az üresedésben volt igazgatósági helyre Károlyi Gyula gróft, Aradvármegye és Arad volt főispánját megnyerni.

A közgyűlés délután öt órakor volt a pénzügyi intézet díszes palotájának nagytermében. Zelenki Róbert gróf a részvényesek üdvözlésével nyitotta meg a közgyűlést, majd megállapította, hogy ötvenkét részvényes jelent meg, 2424 részvény képviselőben. A jegyzőkönyv vezetésére Köpf János dr. társulati ügyész és hitelteljesítésére Neuman Dániel bárót és Gellényi Ernőt kérte fel, végül a szavazatszedő bizottság elnökének Keresztes Gyula dr.-t és a bizottság tagjainak pedig Maresch Gyulát és Kneffel Lajost nevezte ki.

Ezután Vertán István igazgató-helyettes olvastatja az igazgatóság jelentését, mely előbbkegyelemben, szép szavakban emlékezett meg az intézet volt igazgatósági elnökéről, Urbán Iván báróról és indítványozta, hogy a közgyűlés az elhunyt hervadhatatlan érdemeit jegyzőkönyvileg örökítse meg. Beszámolt ezután a jelentés arról a veszteségről, mely az intézetet Károlyi Ferenc és Székely Aladár dr. tisztviselői hősi halálával érte.

Ezután az üzleti évről emlékezik meg részletesen a jelentés. A takaréknak a hadikölcsön kibocsátása körül kifejtett tevékenységéről a következőket mondja:

— A hadikölcsön kötvények vásárlásának elősegítésére, nem élve a moratorium rendelet idevonatkozó könnyítéseivel, a betétekből minden összeget azonnal és haladéknélkül folyósítottunk s egyéb normális körülmények között egy 5.000.000 koronát fizettünk ki. Az ilyen elvonott tőke, a visszavezető csatornákon keresztül, ismét a társadalom nagy rátagának tulajdonába jutva, továbbra is gyümölcsöző elhelyezést keresett, mely által betételadókunk örömmel konstatait emelkedése, a rövid idő dacára, a tekintélyes összegű kifizetéseket nemcsak egálizálta, hanem 1.500.000 koronával felül is mutatta. Ugyanezen pénzbeli tünet jelei, fordított vonatkozásban, mutatkoznak majdnem összes üzletágaikban azzal, hogy visszafizetések és rendkívüli törlesztések révén, váltótárcaink, folyószámláink és jelzálogkölcseink álladéka, kerek összegben 6.000.000 koronát csökkent, mellyel szemben lehetővé vált, hogy a teherviselő képesség fokmérő eként szereplő visszafizetési hitelünk, a legminimálisabb

összege redukálódott; előnyére azon felkészültségeknek, mely a normális közgazdasági állapotok visszatértekor, előreláthatóság nagyobb feladatok elé fogja állítani intézetünket.

Az osztalékról az igazgatóság jelentése ezeket mondja:

— A múlt évben, az adott helyzet kényszerítő körülményei, parancsoló szükségként szabták elénk a tisztelt részvényeseink jóváhagyó megnyugvással fogadott, bár csakély mérvű, osztalék redukciót, ez alkalommal azonban, üzleti eredményünk megengedett kereteiben — előterjesztendő javaslatunk elfogadása esetén — ismét visszatérünk a háborút megelőző régi osztalék nivójára, mely részvényeink utolsó, legmagasabb kibocsátási árának megközelítőleg 6 és fél százalékos kamatozását biztosítja.

Végül a nyereség felosztására vonatkozólag a jelentés a következőket indítványozza: A mérlegünk szerint múlt évi nyereségünk 508.127 korona 41 fillért tesz ki, mihez hozzáadva a múlt évről áthozott 66.049 korona 21 fillért, összesen 574.176 korona 62 fillér áll a közgyűlés rendelkezésére, mely összeg mikénti felosztására vonatkozólag javasoljuk, hogy a) 10.000 darab részvény után 5 százalék kamat fejében darabonként 20 korona, összesen 200.000 korona fizetessék ki és az ezen összeg, valamint a múlt évről áthozott 66.049 korona 21 fillér levonása után fennmaradt nyereségből b) az igazgatóság jutalékára 30.812 korona 74 fillér, c) a felügyelő-bizottság tiszteletdíjára 7.200 korona, d) felülosztalékul részvényenként 25 korona, vagyis az osztaléknak 45 koronára való kiegészítésére 250.000 korona, e) az 1916. évi veszteség és nyereség számlára pedig a még fennmaradó összeg 86.163 korona 88 fillér átvitessék.

A felügyelő-bizottság jelentésének felolvasása után az elnök kimondotta, hogy a jelentések tudomásul vétettek és az igazgatósági jelentés indítványait a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

A tárgysorozat utolsó pontja volt egy igazgatósági tag megválasztása négy évi időtartamra és két választmányi tag választása egy évre. A választást titkos szavazással ejtették meg és erre az időre az elnök felfüggesztette a közgyűlést. A választás pár percig tartott s ezután a szavazatszedő-bizottság elnöke kihirdette az eredményt, mely szerint a részvényesek az igazgatói állásra egyhangulag Károlyi Gyula gróft, a két választmányi tagsági helyre pedig szintén egyhangulag Cselkő Árpádot és Koromzay Frigyeszt választották meg.

A közgyűlés ezután az elnök elzetésével véget ért.

A közgyűlésen jelen voltak Gróf Zelenki Róbert elnöklété alatt: Arató Ferenc dr., Baross Lajos dr., Baross Zsigmond, báró Bonus Zsigmond, Borsos Gyula, dr. Borsos Béla, dr. Dánoki Nagy Lajos, Daniel Endre, dr. Fábray Sándor, dr. Fetter Elemér, Földes Soma, Gellényi Ernő, Gróf Jenő, Heinrich Sándor, Heinrich Gyula, Hegyi Albert, Hofmann Antal, Hohänder Miksa, dr. Keresztes Gyula, dr. Köpf János, Kneffel Lajos, Nikolett Géza, Nikolett Sándor, báró Neuman Dániel, dr. Paroz Béla, dr. Paroz Gyula, dr. Paroz György, Persa Péter, Purgly Emil, Purgly László, Maresch Gyula, Ring Lajos, Rosenfeld Hermann, Szalay Antal, Szathmáry János, Szathmáry Mihály, dr. Székely Imigó, Steiner Jakab, Tanner József, dr. Tisch Mór, báró Urbán Péter, Unger Ferencz, Vass Gusztáv, Vásárhelyi János, Vásárhelyi Dezső, Vásárhelyi László, Vezér István, dr. Velosov Géza, Wadowszky Gusztáv, Vertán István, Walder Gyula.

Pap, aki ágyut talált fel.

(A kolozsvári szemináriumi igazgató gránátvetője.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Kolozsvár, február 26.

Vezér László dr. a kolozsvári Báthory-szeminárium tudós igazgató papja régi büszkesége Kolozvárnak. Igazgatói hivatása mellett minden szabadidejét laboratóriumában tölti és már sok értékes találmányával gazdagította az emberiséget. Irógépet konstruált, tökéletesítette a távirógépet. Hogy kitört a háború, a tudós pap találmányával nemzetének akart szolgálni. Az ötletet a lövészárkok-harcok adták. A mai fegyverekkel szemben a lövészárkok nagy biztonsággal szolgáltak az ellenségnek. Gondoskodni kellett tehát olyan ágyuról, amelynek gránátja bejut a lövészárkokba.

Vezér László dr. csakugyan olyan ágyumodell-t talált fel, amellyel egyenesen a lövészárkokba lehet előzni. Vezér László dr. találmányával felkereste a hadügyminisztériumot, de itt az első pillanatban nem fogadták nagy lelkesedéssel. „Egy pap, aki ágyut talált fel” — gondolták és visszairtak Kolozsvárra:

— Wir haben für die Sache keine Interesse.

Vezér László dr. a visszautasítás nem keserítette el. Tovább tart-laragott műhelyében és végre megcsinálta az ágyuja kész modelljét. Találmányát ezután felajánlotta a német hadügyi kormányzatnak, amely elfogadta Vezér ágyuját és most már egy hatalmas német gyárban gyárják a kolozsvári feltaláló ágyutípusát.

Vezér László két héttel ezelőtt Berlinbe és Düsseldorfba utazott, hogy személyesen jelen legyen új ágyui kipróbálásánál. Tegnap érkezett haza Kolozsvárra és egy hírlapírónak ezeket mondta el:

— A találmányom tulajdonképpen egy gránátvető — mondotta — amely a lövészárkokba hajítja a gránátot és az a lövészárkokban robban fel. A fő előnye, hogy hordozható. Egy ember szaladni tud vele és nehezebb gránátot röpít el, mint amilyen nehéz maga az ágyu. Euresa, hogy pap létemre ágyu konstruálásával foglalkozom. Háboruban azonban az emberölés nem bűn, hiszen a magyar főpapok valamikor hadvezérek voltak. Azonkívül a találmányom közelebb fogja hozni a békét. — Hogy milyen az ágyu-szerkezet, arról nem nyilatkozhatom. Ez hűtitok. Tény, hogy a német hadügyi kormány megvásárolta tőlem és az ágyum a használatban van és kitűnően bevált.

Nyugalomba küldik a román hadvezetőséget. Bukarestből jelentik: Április 1-én — amint a felhivatalos román lapok jelentik — a korhatár elérése következtében számos román tisztet helyeznek nyugalomba, illetőleg tartalékba. Ezen tiszték között van öt divíziótábornok, két brigádparancsnok-tábornok, két hadsereg parancsnok, a nagy vezérkar főnöke, a hadsereg műszaki felügyelője és a megerősített vidékek parancsnoka, továbbá két divízióparancsnok tábornok.

Németek operációi Verdun elfoglalásáért.

— Az öt napos támadás első gyümölcse. — A legerősebb páncél erő el-
este. — Verdun lakói menekülnek. —
— Távirati tudósítás. —

Berlin, február 26.

Berlin, február 26. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Dauaumont páncélerődöt, Verdun vára állandó erődítési vonalának észak-keleti saromoszlopát, tegnap délután a huszonegyedik számú brandenburgi gyalogezred rohammal elfoglalta. A páncélerőd szilárdan német kézben van. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin. A Verdun elleni támadás február huszonegyedikén reggel nyolc órakor indult meg a dauaumonti erőd elleni tüzérségi tüzeiessel. Deiben a pergőtűz az északi szakaszon a delire is kiterjesztették, ami zárótűzként megakadályozta a francia tartalékok közeledését és lehetővé tette a gyalogtámadást. A franciákat tüzérségünk annyira megrendítette, hogy az erőd elfoglalása csaknem veszteség nélkül megtörtént. Éjjel Dauaumont ismét is megszállottak a németek. Huszonkettediken az ugynevezett „névtelen szorosból” kiverték a franciákat. A tüzérségi előkészítés alaposságának legjobb bizonyítéka az, hogy a dauaumonti erőd erős kettős állásai teljesen rombadőtek. A gyalogsági harc rövid felorág tartott. Huszonharmadikán az előnyomulás simán tovább haladt és megszállhatták a ketszáznegyvennegyes magasiatot, amely a környéket urálja. A franciák eredménytelen ellentámadást kíséreltek meg. Másnap a támadás az egész vonalra kiterjedt és sikeresen tovább haladt. Ma a legerősebb erőd elvételét gyümölcsozta.

Berlin. A Daumont páncélos erőd eleste felett itt nagy az örömjongás. A lapok egyértelműen dicsérik a hadvezetőség példátlan merészségét és a csapatok páratlan vitézségét.

Genf. Verdun katonai parancsnoka újból életbeléptette a ostromállapot idejére szóló rendelkezéseket. E rendelet a németek tervszerű offenzívájának előhaladása, valamint a gyakori régi támadások egyúttvéve oly rémületet keltettek, hogy a lakosság tömegesen hagyja el a várost. Nyugat felől valószínű népvándorlás indult meg. A városok tele vannak menekülőkkel. Verdun lakosságának elmenekülése valószínű pánikot idézett elő a környékben, úgy, hogy a kormányknak kell gyorsan rendet és nyugalmat teremteni.

Másfelé évrig szüneteltek a döntő események a világháború legfontosabb hadszínterén, a nyugati harctéren, ahol franciák, angolok és színes emberek állnak szemben a hatalmas német sereggel. Egyes pontokon változó esélyekkel, helyi harcok folynak, de olyan akció, amely a háború menetét irányítani hivatott, másfelé éven át nem indult. Váratlanul és meglepetés-szerűen következtek be az események. A német fronton hatalmas akció kezdődött és egy csapásra veszélybe került Verdun, legfőképpen pedig Verdun erősség északi szakasza. A német csapatok az Ornes-Beaumont-vonalat érték el és ezt a franciák sem titkolják.

Különösen érdekes ezekben a napokban az entente sajtója, amelyet készülletlenül ért a végzetes esemény. Az óriási hazugság-magazinokból még csak most vontatják elő a fegyvereket, egyelőre kapkodás, fejvesztettség látszik és a kényszeredettségtől lihegő lepleztetések a legvilágosabban árulják el a valóságot. Helyi sikernek minősítik a német győzelmet, de a tízezer foglyot bevallják. Azt írják, hogy a német mozdulat nekik kedvez és mégis egész sor községet írtattak ki. És a legfontosabb: mintha rendeletre történnék, valamennyi hangsúlyozta, hogy Páris nem esik el.

A német győzelem jelentősége ma még nem ítélhető meg, de hogy nagyon sokat jelent, azt a franciák árulják el.

Rotterdam. A Courant jelenti Londonból: Majdnem valamennyi lap vezércikket ír a Verdun melletti harcokról. A Times írja: A németek helyi sikerét egyelőre teljes nyugalommal nézhetjük. A francia arcvonal nincs áttörve és a franciáknak most meg van az óhajtott alkalmuk, hogy a németeknek súlyos veszteségeket okozzanak. A lap fejtegeti az okokat, amelyek Németországot rábírhatták a támadás megindítására és azt hiszi, hogy a német császárnak az arcvonalon való jelenlétével áll a támadás összefüggésben.

A Daily News azt hiszi, hogy Erzerum bírhatta rá a németeket arra, hogy a nyugati fronton keressenek sikereket és így módon ismét tekintélyt szerezhessenek maguknak és szövetségeseiknek. Lehetséges, hogy az ottani arcvonalrész ellen indított offenzívával a szövetségeseiknek a nagy offenzívára tett előkészületeit akarják megzavarni. A dolognak szinte az a látszata, — írja a lap — mintha a németek ezzel a hirtelen offenzívával, ha csak váratlan siker nem fogja koronázni, a szövetségeseiknek könnyelműen kezére játszott.

Berlin. A Verdun mellett indított német támadással igen sokat foglalkoznak a francia katonai szakértők. Nagy súlyt helyeznek annak hangsúlyozására, hogy a németek igen nagy veszteségeket szenvedtek és igen csekély eredményeket értek el. Hangsúlyozniuk kell az erődítések szilárdságát és a hadseregbe és vezetésben vetett bizalmat is. Félreismertetően azonban a titkos aggodalmak együttérzése. Néhányan nyíltan elismerik, hogy a franciák természetesen elismeréseméltó veszteségeket is szenvedtek, ami óvatos előkészítése a tények bevallásának.

A Temps a katonai helyzetet bírálva, kifejti, hogy a németek nem Verdun ostromát kezdték meg, hanem az élő erővel való támadást. Verdun magát nem támadták meg, hanem nyílt csatába bocsátkoznak hadseregünkkel olyan területen, amely mintegy védelemre van teremtve. Egyik védővonala akadnak a másik után és ha valamennyi akadályt legyőznék, győzelmüknek nem volna döntő ereje. Az ellenség talán egyik legerősebb pontján törné majd meg a francia frontot, de a francia hadsereg ezzel nem semmisülne meg és Páris ezzel nem esne el. Ha Franciaország

a háború elején volna, nyugtalankodhatnánk, így azonban az ellenségnek olyan győzelemre van szüksége, amelynek rögtön nyomában járna a siker. Ezt pedig Verdunnál nem fogja megtalálni.

E sajtótudós kritikai fejtegetés végét a cenzura törölte.

Elfogy a kávé . . .

(Kalandom a rémhírterjesztővel.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 26

— Fiam! barátom, mondta ünnepélyesen Reiszter ur — fiam! barátom, maga tudja, hogy én régi jóakarója vagyok...

— En tudom! — mosolyogtam megilletődve, holott nem tudtam.

— Maga tudja . . . É ép ezért, mert én magát úgy szeretem, mint az édes testvéretem . . .

— Mint a kedves testvérét Reiszter bácsi! — mondtam a meghatottság és hála könyve csillogott fel szememben, hisz tudtam jól, azt beszélte Samu bácsi volt az, aki azon a titokzatos éjszakán, amely után öcsét halva találták, belélt az ablakon.

— Mint az édes testvéretem . . . folytatta — az Isten nekem is, magának is úgy adjon szerencsét.

— Pardon — mondtam szerényen tiltakozva — nekem már ne adjon többet, vagy legalább is, ne ilyen kapcsolatban, szóval, hogy is mondjam csak, ja igen, tessék engem az esküből kikapcsolni . . .

— Nekem is, meg magának is — folytatta azonban szigorúan Reiszter ur. — Ha nem szeretném úgy, mint a gyerekeimet — az Isten nyugtassa ott ahol van, a mai drága időben úgy sem tudnám eltartani — akkor egy szót sem szólnék, de magának, egyedül magának megmondom . . .

— Uj sorozás . . .? — kérdeztem rémülten.

— Ha még csak az volna . . .

— Az oroszok . . .

— Dehogy . . .

— Erzerum . . . a franciák . . . a románok . . .

— Az mind semmi . . . Majd megmondom . . .

— Várjon, ne még, már sejtem, már tudom . . . Ugye valami borzasztó . . .

— Igen, nagyon kellemetlen . . .

— Tudom, hallottam . . . Szörnyű! Ugy-e az, hogy Szendrey elmegy . . .

— Nem, nem, még sokkal rosszabb . . .

— Nem gyárlanak több francia kártyát? . . . A város elveszi a kezét a közlekedéséről? . . .

Vagy . . . vagy . . . hát mongya már, mongya már, mongyamár . . .

— A kávé . . . — mondta Samu bácsi titokzatosan.

Felszisszentem. Ép az Achilles sarkom. Vagy fonetico: az Akhilleusz sarkom.

— A kávé . . .

— Elfogy a kávé, megszűnik a kávé — mondta Reiszter ur — nem lesz több kávé, egy hónap múlva, két hét múlva már ki fog, holnap után, vagy legkésőbb holnap már nem lesz.

Reiszter ur hosszasan beszélt, magyarázott a idegeim a közben lecsillapodtak, habár eleinte attól félttem, hogy idegsokkot kapok a hosszabb ideig dekkolni leszek kénytelen.

— De magának szerencséje van — mondta Reiszter bácsi — magának szerencséje, hogy én jó előre gondoltam magára és csináltam Hamburgban egy sluszt egy waggon kávéra.

— Egy sinaszt!

— Igen. Én most magának átadhatok belőle. Lásd, én már ki is számítottam. Magának, a maga háztartásának szüksége van momentán 25 kiló kávéra. Hát megkaphatja tőlem. Kilóját kilenccötven. Magán nem akarok keresni, azért adom magának kilóját kilenc hatvan! Hogy maga lássa, hogy az a Reiszler jó ember, magát nem hagyom csorbára, maga nem fog kávé nélkül maradni, mert most fizet nekem huszonöt kőért — zwojmál ácht sind zexen . . . fünfmal nejn dász sind fünfundfircig und fir sind nejnundfircig — szóval összesen 245 koronát és holnap reggel magának otthon van a kávé . . . jó?

— Tudja mit Reiszler ur — nem jó . . .

— Nem jó? Hát miért?

— Néze Reiszler bácsi, maga tudja, hogy én szeretem magát, úgy szeretem, mint Take Jonescut, de lássa, emlékezzék csak, ki vásároltatott velem cukrot . . . Ki mondta nekem, hogy nem lesz cukor, ki ölelte bele feleségem fél hozományát egy mázas kristálycukorba, ami most ott rothad a spejzban? Maga, drága Reiszler bácsi! Ki mondta nekem, hogy nem lesz gyufa és ki vásároltatott velem annyi foszforfry uden swowet, hogy Skandináviában virulista lehetnék? Maga, drága potám, maga, maga piszkos, maga Reiszler bácsi! Az ősszel ki vitt be abba, hogy diót vegyek annyit, hogy ha a világ összes trenderli veszteségeit kifizetnem volna, még mindig maradt volna annyi, amennyivel a nyugati fronton az összes lövészárkokat be lehetne temetni. Néze Samu bácsi, maga egy egészen közönséges v. b. t. t.

— V. b. t. t. . . ?

— Igen, maga egy vagyonszücsöt tehetetlen tolvaj! Maga miért jön nekem mindig azzal, hogy most ez, most az, most a cukor, most a kávé fog ki . . .

— Pszt, pszt . . . sugta a fülembe a jószívű Reiszler bácsi — hát mit gondol maga, hogy lehetne másképp az én bówli kávé árát felverni, ha nem híresztelném el, hogy kifogy a kávé? d'or.

Hamis esküvel vádolt feleség.

(Az anyós hamis tanúzása.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, február 26.

Halmossy István dr. főosztályvezető, aki évek hosszú során át Aradon, a Mittelmann-féle szeszgyárnak volt alkalmazottja, tíz esztendővel eze őtt hozomány nélkül nősült. Pár évvel később szüleitől huszonegyezer koronát örökölt, amely összegből 18.800 koronát a pesti hazai takarékpénztári betétkönyvecskében helyezett el. Ezt a takarékpénztári iróasztalának egyik fiókjában őrizte és csak olyankor vette elő, a mikor a kamatokat vette föl a takarékból.

Hat évvel ezelőtt dr. Halmossy viszálkodni kezdett a feleségével és a gyakori civakodásnak az lett a következménye, hogy a férj 1909. novemberében elköltözött a közös háztartásból és különvált a feleségétől. A szétválást követő napon Halmossy dr. eljött a közös lakásba a végből, hogy az iróasztala fiókjában hagyott takarékbetéti könyvecskéjét onnan elvigye. Amde nagy meglepetéssel tapasztalta, hogy a betétkönyvecske eltűnt onnan. Megkérdezte a feleségét, aki azonban minden felvilágosítást megtagadott a könyvre nézve.

A férj erre a polgári törvényszéken pert indított a felesége ellen, kérve a tulajdonát képező lakberendezési ingóságok és a 18.800 koronás takarékpénztári könyvecske kiadását.

A polgári perben, amelyet a felek három bírói fórumon keresztül is megjártak, az ingó-

ságokat odaítélték a férjnek, a takarékbetéti könyvre vonatkozólag pedig a feleségének jogerősen odaítélték a fősokt arra, hogy ő a takarékpénztári könyvet sem el nem tulajdonította, sem az abban elhelyezett betéti összeget föl nem vette. Az asszony ezt az esküt letette. A férj tehát e részben perveresztes lett. De nem hagyta annyiban a dolgot. Följelentette a büntető bíróságon a feleségét, hamis eskü és a vele együtt lakó anyját hamis tanúzás büntette miatt.

A folyamatba tett bűnvádi nyomozás adatai kiderítették, hogy a dr. Halmossy István nevére kiállított takarékpénztári könyvből 1909. november 19-én kivett az ismeretlen jelentkező 18.400 korona tőkét és 225 korona kamatot. Továbbá, hogy ugyanazon napon a Hazai takarékpénztárba betétként elhelyeztek „S. J.” betűjelzésű könyvecskén 18.625 koronát, de ezt az utóbbi betétet másnap kivették és ki nem derített helyre vitték.

A bűnvizsgálat folytán történt kihallgatások alkalmával dr. Halmossy Istvánné és az édesanyja, mint terheltek akként védekeztek, hogy abban az időben, amikor férje tőle különvált, már nem volt birtokában az inkriminált betétkönyv. Mert igaz ugyan, hogy férje örökölt 21 ezer koronát szüleitől és ebből tizenhatezer koronát takarékbetétként helyezett el, de azt az örökséget a férje házasságát tartama alatt részletenként elköltötte és mindössze 2000 koronát tevő jövedelmeinek pótlásaként a háztartás szükségleteiben fölélt. Beismerte azonban, hogy a Hazai takarékpénztárban betétként elhelyezett 18.625 koronát a kritikus időpontban ő, illetve a megbízottja tényleg fölvette és új könyvre gyümölcsözőleg elhelyezte, de erre vonatkozólag, édesanyjával egybehangzóan azt az esküvel megerősített vallomást tette, hogy ez a saját tulajdonát képező megtakarított vagyona volt, amelyet javarészt a férjétől kapott ajándéknul házasságát tartama alatt.

E tényállás alapján a kir. ügyesség vádat emelt dr. Halmossy Istvánné szül. Rozmanik Izabella és az édesanyja ellen hamis eskü, illetve hamis tanúzás büntette miatt. A vádtanács határozatára ezt a bűnügyet ma tárgyalta a budapesti büntető törvényszéknek, Lázár Ernő dr. bíró elnöke alatt ítélező egyik tanácsa.

A főtárgyaláson a kir. törvényszéki orvosszakértő véleménye szerint nyilván hiszterikus idegbenáltnakban szenvedő elsőrendű vádlottnőt, a betegsége miatt kórházba kellett elhelyezni. A második vádlott megjelent a bíróság előtt.

A főtárgyaláson kihallgatták Halmossy István dr.-t is. Fentartotta a vádját és kérte a vádlottak szigorú megbüntetését, annál inkább, mert egész vagyona odaveszett a vádlottak kezén.

A főtárgyalást több ízben meg kellett szakítani és szüneteket tartani, mert dr. Halmossyné kihallgatása és védekezése közben ismételt idegzavarban szenvedett és rosszul lettől panaszkodott. A vádlottak és a tanúk kihallgatása után Lázár dr. elnök a bizonyítást befejezettnek nyilvánította. A kir. ügyész fentartotta a vádat és kérte a vádlottak elítélését.

A védő meghallgatása után a törvényszék, elsőrendű vádlott izgatott lelkiállapotára való tekintettel a tárgyalást elnapolta és az ítélet kihirdetését március 2. napjának délelőtti kilenc órájára tűzte ki.

Éljen a háború!

(Nincs szebb dolog a verontásnál.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 26

A L'Oeuvre című párisi újságban olvassuk a következő érdekes és mulatságos párbeszédet:

Egy rendjelekkel díszített ur lép hozzánk és így szól:

— A hadiállapot nemcsak az emberiség normális állapota, hanem az ideális állapot is, mert a népek boldogságát szerzi meg.

Azt hittem, hogy a rendjelek ur viccel és az ilyenfajta tréfát nem is találtam nagyon izléseknak. Az idegen folytatta:

— A háború átértékeli a nemzet erőit és erkölcsi erejét próbára teszi. Kívánnunk kell, hogy a háború még sokáig tartson, hogy megajándékozva a világot az önfeláldozás és önmegtagadás szellemében újjászülött Franciaországgal!

Halt, mondtam magamnak, ez a vicces ember egy akadémikus.

— A háború — folytatta ő tovább — egy egységes, hősi parlamentet mutatott nekünk, olyan parlamentet, amely el van határozva arra, hogy mindvégig, helyén marad, amelyben eddig ismeretlen, általános kompetenciákat találunk, amelynek kebeléből egyszerre lehetett tizenhat minisztert kiszakítani, anélkül, hogy értéke csökkent volna.

— Tévedtem, — gondoltam — ez az ember vagy képviselő, vagy ügyvéd, de alkalmasint mind a kettő.

— Virágzott-e valaha jobban az ipar?

Talán hadseregszállító, vagy gyárigazgató?

— Nincs többé nyomor körülötünk. A rend és a hadi-szolgálatok megszűntették a szegénységet. Senkinek éheznie többé Franciaországban.

Nem tudtam magambafogtani azt a megjegyzést, hogy a feleségem a főleléket és a húst éppen kétszer olyan drágán fizeti, mint a háború előtt.

— Igen — mondotta ő diadalmas arccal — de a kereskedők kétszeres hasznot húznak.

Jól van, gondoltam, ez az ember nyilván kiváló közgazdász, mert a legnyugtalanítóbb számoknak megnyugtató megoldást talál.

— És ezenkívül — folytatta csaknem lírai lendülettel — a legazurerényebb földművesből is hős lehet manapság.

— Falábbal? — kérdeztem.

— Helyes, ez az! Egy múltból sokkal praktikusabb, mint a valódi. Nincs reuma, nincs csusz többé. Mi olyan áron adunk fából és kaucsukból készült művegytagokat, hogy semmitéle konkurenciától nem kell félnünk.

A háború nagy pártfogója alázatos arccal egy árjegyzéket nyújtott át nekem. És akkor kiderült, hogy rendjelekkel díszített ur egy mű végtaggyárnak az ügynöke.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETE.

A kiadóhivatal üzenete. A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentse be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előfizető panassa.

H I R E K.

Katonai diktatúrát követelnek
Olaszországban.

— Repülőink izgalomban tartják Itáliát. —

— Magyar tudósítás.

Bécs, február 26.

Luganó. A Popolò d'Italia követeli, hogy a király mentse fel a mostani kormányt és helyébe Cadornával élén katonai diktatúrát állítson.

Hága. Kuyper volt hollandi miniszterelnök A Standardban cikket írt, melyben fejtegeti, hogy Briand missziója azért nem járt sikerrel, mert Tunisz átengedését nem vitte magával, már pedig Olaszország Tunist ajándékol követelte azért, hogy szorosabban csatlakozzék Franciaországhoz.

Bécs. Az olasz határról jelentik: A monarchia repülőinek támadásai izgalomban tartják az egész Itáliát. Egyre hangosabban követelik, hogy a repülőintézménynek külön minisztériumot, avagy államtitkárságot létesítsenek. Dacára annak, hogy Salandra a legerélyesebben tiltakozik a kabinet kibovítása ellen, valószínű, hogy a legközelebb összeülő kamara a repülőintézmények vezetését egy külön államtitkárra bizza.

— **Pénzügyi közgyűlések.** Az aradi Központi Takarékpénztár vasárnap február 27-én délelőtt 10 órakor tartja évi rendes közgyűlését az intézet Andrassy-téri saját helyiségében. — Ugyancsak február 27-én délelőtt 10 és fél órakor tartja meg idei évi közgyűlést az Aradi Közgazdasági Bank Andrassy-téri helyiségében. A két közgyűlésre ezúton is felhívjuk az intézetek részvényeseinek figyelmét.

— **Orosz kémek Romániában.** Bukarestből jelentik: A bukaresti „szóda” szerint a romániai államrendőrség nyomára jött a moszkovita kémek üzelmeinek és minden lépésüket figyelemmel kíséri. Bizonyos idővel ezelőtt Metzentoft orosz énekes hangversenyeket tartott Romániában. Ez az énekes egy orosz kem volt és amikor a rendőrség le akarta tartóztatni, öngyilkosságot követett el. Savinski orosz tenorista is egészen hirtelen tűnt el Romániából.

— **Wilson az amerikai magyarokhoz.** New-Yorkból jelentik: Vasárnap, január 30-án a város egyik legszebb színházában, a Garden Theaterban igazi drámát játszottak. Nem a színesek, hanem a magyarok. Az utóbbi időben bizonyos amerikai körök a maguk számára szeretnék kisajátítani Amerikát. Valósággal divattá vált a külföldiek, különösen pedig a győzelmes központi hatalmak területéről ide került külföldiek meggyanúsítása és leszórása. Hogy az amerikai alkotmány szellemét és saját igazát megvédje, ezek ellen a gyanúsítások ellen szólalt fel az ember nevében a newyorki magyarság. A gyűlést ötszáz főnyi közönség jelenlétében Kontz Sándor nyitotta meg. Utána Csernitzky István bridgeporti r. kath. plébános beszélt. A Metropolitan Opera világhírű magyar énekesnője Aldrich Mariska két magyar dalt énekelt, majd dr. Kozma Arthur magyarul, Berko D. Géza, Cukor Mór és Braun Márkus

angolul beszéltek. Aldrich Mariska a My Old Kentucky Home nevű amerikai dalt énekelt és Horváth József magyarul beszélt. Ollie M. James szenátor, Wilson elnök kiküldött képviselője beszédje közben felolvasta az elnök fűzőlő sürgönyét, amely így szól:

— Legyen szabad a gyűlésnek legmelegebb üdvözlőmet küldeni és önt arra kérni, hogy fejezze ki az én legmélyebb és legőszintébb bizodalimat azon polgártársaink nagy táborának teljes loyálisága és hazaszeretete iránt, akik Amerika naggyá tételére nemzeti tulajdonságaikat érvényesítették és energiáikat a miénkkel egyesítván, Amerikát erőssé és gazdaggá tették. Woodrow Wilson. Az elnök sürgönyét tündető lelkedéssel fogadták és a gyűlés határozatban tiltakozott a külföldi származású polgárok meggyanúsítása ellen.

— **Zeppelinek pusztítása Angliában.** Londonból jelentik: Hivatalos megállapítást nyert, hogy a január 31-iki Zeppelin-támadásnak százhatvannégy halottja és sebesültje van. A Zeppelinek háromszázkilencvenhárom bombát dobtak le.

— **Hóviharok Franciaországban.** Genéből jelentik: Parisra nyugatról óriási hóvihar jött. Franciaország északnyugati és délnyugati részeiben a hóviharok elpusztították a telefon összeköttetéseket.

— **Aradiak az Ikva partján.** Az északi fronton levő aradi katonák írták ezt a levelet az Aradi Közlönynek február 20-án:

— Orosz földről az Ikva partján egy hajdani orosz mágán nyaraló emeleti szobájából, a Marsch önkéntesei vágyakozva gondoltak Aradra. Waczek kadet, Iványi kadetaspírás, Ajtay Viktor-Rika kadetaspírás, Braun János kadetaspírás, Schwarz Elemér önk. káplár, Merkler Lajos önk. káplár, Gadó Jenő önk. káplár, Sängesegean Solron önk. káplár, Deutsch Vilmos önk. káplár, Almási János önk. káplár, Csaky Ferenc önk. káplár, Ihm Lajos önk. káplár, Licker Rezső önk. káplár, Borján Ames önk. káplár, Fröhlich József önk. káplár, Socus Sándor önk. káplár.

— Nem titják be a román petroleum kiviteit. Budapestről jelentik: A félhivatalos „L'Indépendance Roumaine” írja a következőket:

— Egy reggeli lap azon információjával szemben, hogy a petroleum, benzín és aszfalt kivitelét Romániából megtiltják, a beviteli központi bizottság közli, hogy a nevezett árucikkek exportálását nem tiltották és nem tiltják be.

— **Széna és szalma a hadseregnek.** A földművelési minisztérium korrendelete folytán a hadvezetőség sürgős széna és szalma szükségletének biztosítása érdekében a polgármester felhívja Arad város gazdálkodó közönségét, hogy a tulajdonában levő és a saját házi és gazdasági szükségleteiket meghaladó mennyiségű szénát, valamint őszi és tavaszi szalmát a hadvezetőség részére önkéntes eladásra legkésőbb március 10-ig bezárólag annál inkább ajánlják fel, mert amennyiben ezen utóbbi mennyiségű széna és szalma a hadvezetőség részére önkéntesen felajánlva nem lesz, ezen termények alacsony áron rekviráltnak fognak. A rendőrség egyidejűleg utasítást kapott arra, miszerint a gazdálkodó közönséget ellenőrizze, hogy teljes széna és szalma készleteik bejelentessenek. Önkéntes ajánlatok Arad város polgármesteri hivatalában személyesen teendők meg.

— **Kitüntetés.** A király Gartner Mór aradi lakost, a magyar királyi debreceni 3 honvédszolgálatvezető őrmesterét a koronás ezüst érdemkeresztrel a vitézségi érem szalagján tüntette ki az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálatának elismeréséül.

— **D'Annunzio megvakul.** Luganóból jelentik: D'Annunzio repülőistízi minőségben tett szolgálata közben szemén súlyosan megsebesült. Valószínűleg megvakul.

— **Károlyi Mihály gróf és a felesége a fronton.** Budapestről jelentik: Károlyi Mihály gróf Bécsen keresztül ma a harcra utazott. Vele utazott felesége is, aki a harcra önkéntes ápolónőként egy hadikórházban működik.

— **Csalás a hadisegélylél.** Csipai Páter Andrásnének férje a háború alatt hadbavonult. Az itthon maradt asszony saját maga és négy éves kis leánya után vette fel a hadisegélylétet. Kisleánya márciusban elhalt, de mikor áprilisban a hadisegélyért jelentkezett, ezt nem jelentette be és kisleánya után járó segélyt is felvette. Pár nappal később ez kiderült és a rendőri büntető bíróság vezetője, Grunáz László dr. rendőrkapitány ezért Csipainét öt napi elzárásra és 50 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Márciusi ünnep.** A nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság szombaton délután Kovács Vince tanácsnok elnöklése mellett ülést tartott. A bizottság a f. évi március 15-én megartandó ünnepély rendezésével foglalkozott. Miután a „Kossuth asztalkárság” a rokkant katonák és az elesett harcosok özvegyei és árvái javára március 15-én nagyobb hazafias ünnepséggel öhajtja a „Vasvitéz” szobrát felállítani: a bizottság határozattal kimondotta, hogy a fent említett, épen olyan hazafias, mint nemes célra való tekintettel, az idén március 15-én külön ünnepélyt nem rendez.

— **Halálozások.** Kupsa Jánosné, született Vározy Terézia tegnap délután ötvenkilenc éves korában elhunyt. Temetése holnap, vasárnap délután lesz fél háromkor a Hajo uca 2. számú házban. — A szomorú végű Teger János 33. gyalogezredbeli őrmester temetése holnap, vasárnap délután két órakor lesz katonai pompával a Rakóczi-utca 23. számú házban.

— **Temetés.** Ma temették nagy részvét mellett özvegy mosóczi dr. Institoris Istváné született szaradkristyóri Kristyóri Lionat, Aradvármegye nemesi főorvosának özvegyét. A temetés a leendő temető határaitól volt délután fél négy órakor. A halálhírről az Institoris és a Kristyóri családokat érte gyász.

— **Gyászjelentés.** Az aradi i. r. közleg templomában f. m. 28-án d. u. délután 6 órakor, istentelen megüdvölve nem Hirschmann József, a magyarországi mintegy negyven év szolgálatát tett érdeműs elnöke emlékeire gyásznapot tartott, melyre a közleg templomában ezen megüdvölve az elhunyt.

— **Haditölglyök az aradi kézműiparosoknak.** Az „Aradi iparostársulat” elnöke tájékoztatja, hogy megállapította a megüdvölve lépéseket, hogy rövid időn és lehetőleg könnyű feltételek mellett a kézműiparosok laborból megüdvölve segéd munkáért kaphassanak. Hogy a katonai parancsnokság előzetes tájékoztatás szerzése nélkül a szakszervezet, kéri az iparostársulat elnöke mindazokat az iparosokat, akik haditölglyöket igénybe venni hajlandók, hogy vagy levelezőúton, vagy szóbelileg jelentsek be a testületnek iradjanak: hány szakszervezetre és esetleg hány kézműiparosra van szükségük.

— **Adományok.** Ujabban a következő adományok folytak be az Aradvárosi Vörös Kereszt választmány elnökségéhez: Dózsa Dező 100 kor., Rozsnyai testvérek 20 kor., Parecz György és dr. Parecz Gyula — özv. Parecz Istvánné ravatalára szánt kosszoru megváltása fejében 100 kor., — Goldschmidt Sándor 40 kor., Aradi Munkás-Otthon f. évi február hó 19 én megtartott mulatsága fél tiszta jövedelme fejében 20 14 kor. és Perlmutter Ignác és neje — Téger János ravatalára szánt kosszoru megváltása fejében 5 kor., — mely nemesszivü adományokért hálás köszönetet mond Várárhelyi Janka elnök és Hász Erzsébet alelnök.

— **Aradfalva felépítéséhez a következő újabb adományok érkeztek a polgármesteri hivatalba:** Az aradi m. kir. állami elemi népiskola tanítóképző intézet ifjúságának gyűjtése: I. oszt. 55 15 kor., II. oszt. 28 06 kor., III. oszt. 91 85 kor., IV. oszt. 887 28 kor., gyakorlóiskola 90 kor. Berta Titusz gyűjtőívén 188 50 kor., Polgári Takarékpénztár gyűjtőívén 3220 kor., Goldschmidt Sándorné gyűjtőívén 10 kor., Hoffmann Antal gyűjtőívén 100 kor., a Kölcsey-egyesület adománya 600 kor., Ráskai Miksa és neje gyűjtőívén 10 korona, Kovács Ferenc gyűjtőívén 5 kor., özv. Barkassy Kálmánné adománya 600 kor., Aradi görög keleti szerb egyház gyűjtőívén 32 korona 67 fillér.

— **A szegénytanulók konyhájában a jövő héten Kintzig Géza és dr. Prégl Istvánné ügyelnek fel.** Természetbeni adományokat küldött dr. Tisch Mórné, amelyekért hálás köszönetet mond: özv. Hauser Károlyné egyesületi elnök.

— **A kis szálloda vendégei.** A rendőrség detektívjei több ízben tettek feljelentést özvegy Lévai Ferenoné ellen, aki az Otthon nevű kis szálloda üzletvezetője, mert az elrendelt bejelentéseket, vagy egészen elmulasztja, vagy pedig csak későn eszközli. A rendőri büntetőbíróság hasonló kihágásokért több ízben meg is büntette. Ma ismét bejelentés mulasztásával volt vádolva, Grumáz László dr. rendőrkapitány, a rendőri büntető bíróság vezetője előtt. Ez alkalmattal Grumáz László dr. harminc napi elzárásra és 600 korona pénzbüntetésre ítélte Lévainót, Özvegy Engländer Adolfinét husz korona pénzbüntetésre ítélte a rendőri büntető bír., mert elmulasztotta egy nála lakó családtag bejelentését és mert többször megtörtént, hogy lakását zsúfolásig teleltölte albérioikkal.

— **Halálozás.** Decsy Géza nyugalmazott állami tanítóképző intézeti tanár, aki hosszú ideig működött Aradon, 66 éves korában, február 22-én rövid szenvedés után elhunyt Szabadkán, ahol 24-én délután 3 órakor temették el. Halálát özvegye, édesanyja, testvérei és négy gyermeke gyászolják.

— **Amerikai magyarok feldult tűzhelyeinkért!** Az amerikai magyar Nepszava kiadója Berkó D. Géza, a lap budapesti tudósítójának, Pivány Jenőnek kezdeményezésére nagyszabású gyűjtést indított a háboruban feldult tűzhelyek újratelépítésére. E mozgalom avval a felhívással kezdődött, melyet az Országos Bizottság elnöke Khuen Hederváry Károly gróf intézett az Amerikai Magyar Nepszava útján az új világban élő magyar honfitársainkhoz. A gyűjtés, amelynek védnökségét Nuber Sándor newyorki főkonzulunk vállalta el, már eddig is szép eredményt ért el és a legzebe reményekre jogosít. A testvéri szeretet, amelyel magyar magyar iránt viselkedik, áldozatkész megnyilvánulásban alhidája így még az óceán is.

— **A Fehér Kereszt étterem és kávéházban naponta előkelő nagyközönség osztatlan tetszése mellett játszik Dankó Boldizsár Kálmán a kiváló és országos hírű cigányprimás elsőrendű zenekarával.**

— **A napilapok terjedelmének korlátozása.** A bécsi „Arbeiter Zeitung” értesítése szerint a magyar papirgyárak — miután a munkáshiány miatt is kénytelenek üzemet korlátozni — a napilapjót figyelmeztették, hogy az eddigi újságnymó papirkészletet nem bocsáthatják jövőben rendelkezésükre. A pesti lapkiadók szindikátusa erre megegyezést próbált létrehozni, a napilapok terjedelmének egyöntetű korlátozása tárgyában, de ez az igyekezet némely lapkiadók, különösen a Légrady cég (Pesti Hírlap) konkurrenciája folytán hajótörést szenvedett, mert ezek azzal érveltek, hogy egyévi papírszükségletüket megközelítőleg beszereztek. A szindikátus erre a kományhoz fordult, mint azt a berlini lapkiadók is tették és kéri az ügy rendeleti úton való szabályozását. A lapkiadók szindikátusának ez a lépése eredménnyel is fog járni. Hivatalos tárgyalások vannak folyamatban, melyek azt célozzák, hogy a napilapok terjedelmét maximálni fogják kormányrendelet útján és pedig a lapok példányszámárainak megfelelően. Így azok a lapok, melyek példányonkénti ára 6 fillérig volt, legfeljebb 6 oldal, amelyeknek példányonkénti ára 8 vagy 12 fillér, azok 8, illetve 12 oldal maximális terjedelemben jelenhetnek meg. A maximális 12 oldal terjedelmet sem az ünnepi, sem a vasárnapi számok nem léphetik túl. Ezzel véget ér az a mai viszonyok között okszerűtlen verseny, amelyben a lapok a minél nagyobb terjedelemmel akarták egymást felülmúlni. Szó van továbbá arról is, hogy a kiadandó kormányrendelet visszaállítja a nyomdaiiparban a kötelező vasárnapi munkaszünet is, s így a lapok hétfői számai is megszűnnek.

— **Női munkaerők elhelyezése.** Tekintettel arra, hogy a háború fokozottabb mértékben teszi szükségessé a kereskedelemben a női munkaerők alkalmazását, az Aradi Kereskedők Köré állásközvetítő osztálya elhatározta, hogy erre fokozottabb tevékenységet szentel. Ennek fogva felhívja mindazokat, akik Aradon elárulástónál, üzleti pénztárosnő vagy hivatalnoknő állást elnyerni óhajtanak, hogy pályázatukat a megfelelő adatokkal kitöltve a kör irodájához (Tabajdi Károly-utca 1. sz. 1. em.) a délelőtti órákban nyújták be. Egyben felhívja azokat a munkaadókat és főnököket, akiknek ily alkalmazottra, vagy tisztviselőre szükségük lenne, hogy azt esetleg telefonon (868.) a kör irodájába jelezzék be. Az elnökség. 1186.

— **A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank mérlege.** Budapestről jelentik: A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága mai ülésén állapította meg az intézet múlt évi zárószámadatait. A mérleg 23,303.033.30 korona bruttó nyereséggel zárul, tiszta nyereség gyanánt 18,087.514.85 korona mutatkozik. Levonva ebből a múlt esztendőből áthozott 2,468.554.99 koronát, a Kereskedelmi Banknak 1915-ben elért tiszta haszna 15,618.959.85 koronát tesz ki, amely összeg 549,157.02 koronával haladja meg a tavalyi év tiszta eredményét. E növekedésnek megfelelően a részvénytulok a tavalyi 24.11 százalékos kamatozással szemben 24.99 százalékos kamatozást mutat fel. Az igazgatóság a közgyűlésnek azt javasolja, hogy a 18,087.514.85 koronára rugó nyereségből a miniszteri rendelet szerint megengedett legmagasabb osztalék, vagyis részvényenként 170 korona, az 1913. évre 170 koronát, az 1914. évre 150 koronát adjon ki az osztalék fizetésnek. A bank összes nyilvános tartásai 160 millió koronára, (vagyis az alaptőkének 169.6 százaléka), az új banképület értékesítéskénti ártája pedig 7,539.000 koronára emelkednek és így a kamatlaton belüli értéktárgyarapodás 4.1 százaléka rug, azaz részvényenként több mint 40 koronát jelen, amelyben a jövő évi átvitt összeg, mely részvényenként mintegy 40 koronának felel meg, beletöltve minos. Az intézet közgyűlése március 14-ére este 6 órára nyitott egybe.

— **Gyermekekocsik, gyermekszékcsok és kis Fischer nagyáruházban 10 koronától 150 koronáig.**

— **Felhívás.** A nagyerdemű vevőközönségnek helyben és vidéken. Minenkutad az idén arjegy-zéket sehoá nem küldünk, ezuton hozzuk tudomására a nagyerdemű vevőközönségnek, hogy a tavaszi és nyári ujdonságok, férfi, fia, gyermek ruhákban és felöltőkben már megérkeztek, dus választékban. Nagybecsü megrendeléseket vagy azoknak megtekintéséért esedezünk. Maradunk kiváló tisztelettel: Szántó Mor és Társa nagy ruha telepe Arad, Színház-épület. Fióktelepeink az országban: Miskolc, Debrecen, Szatmár, Marosvásárhely, S.-A. Ujhely, Salgótarján, Ozd, Rozsnyó. 1156

— **Bevonultak figyelmébe ajánlunk Fischer nagy áruházát a Szabadság-téren. Kottferek, teljes katonai felszerelések, ingek, harisnyák, zsebkendők, trikók stb. 271**
— **Levelepapírok olcsón Kerpelnél. 193**

Abmarsch.

Aradi közlony tudósítójától

Olasz harctér, Lager „S”.

Egy krajnai szláv faluban pihent az ezred már két hónapja. Megérdemelt pihenő volt; a harmadik és negyedik isonsói offenzíva véres tusái után. Egy napon aztán megjött a parancs: Abmarsch a frontra, felváltani azokat, akik eddig harcoltak. Azoknak is kell pihenni. Majdnem olyan dolog az ilyenmi, mint mikor a menetászlóalj a harctérre indul. Ideges esomagolás, türelmetlenség.

Hanem azért az indulás előtti napon még is megtartottuk a tervbe vett tornáünnepeit. Volt tárgyalás teljes felszereléssel, akadályfutás, magas és távugrás, birkózás. A humort a kolbász és lepényevés szolgáltatta. Az utóbbi oly mulatságos volt, hogy a fenséges ur, József főherceg is szívből kacagott rajta. Másnap délután három órakor készen állott az ezred a s...i országúton.

Már senkisé volt lepatott. Az elszántság nyugodtsága volt az arcokon és jókedv a szemekben, az ajkak körül. Az ezredre egy kis meglepetés várt; a falu nevében egy tehóruhas leány babérkoszorút nyújtott át neki. Azután elhangzott a parancs az indulásra. Még egy pillantás a csendes, békés falu felé, azután — megkeményíteni a szívét és „előre” nézz” amerre az ellenség van. Megszólal a zene; a Rákóczi-induló játssza. Ami a franciának a Marsellaise, az nekünk a Rákóczi-induló. A lelkesedés örök forrása a harc, a küzdelem szava. Mintha villamos áram futna végig az ereinken, szinte érezzük, mint válnak acéllá az izmok, keményebb lesz a lépés, villágóbb a tekintet és a szívünk is, mintha maratem-póra dobogna. A Rákóczi-induló a harcba induló katona szívverése.

Falun haladunk keresztül; a csengő zenére ablakok nyílnak, asszonyok, leányok, öregemberek, kisgyermeknek néznek utánunk. Legényember sehol sincs. Az egyik kis utcájában teketeruhás öregasszony áll. Egy darabig néz-néz, mintha valakit keresne, azután zsebkendőt vesz elő és meg-meg törli a szemét. Az ő fia is így ment el; virág volt a sapkája mellett, zengő indulót játszott a zene és töltött legyver volt a vállán.

Epen így ment el ő is...

Valahol túl a dombon, amelyre a szarpen-tin kanyarog szeszélyesen, megtígyelő ballon áll a levegőben. Valahonnan Görz felől egy-egy agyudörgés hallatszik. Vagy talán a nagyúdos ült egyet a kutyabőrre. Egy darabig csendesen megyünk arrafelé, ahol a ballon leng, azután megújja a baka a hallgatást és notába kezd. A Wippach csendes völgye soha nem hallott nőiákat vi-zhangoz:

„Nem leszek én barát, nem leszek én barát

Levetem, levetem a reverendát.

Eladom, eladom az imakönyvecskémet.

Olelem, csókolom a menyecskéket.”

Az országúti átjáró alatt vonat robog el és eltűnik az útutban, csak a füstje marad vissza. Olyan, mint az elmúlt szép idők, ame-

lyeknek csak az emléke lebeg már a végigfutott élt pályá fölött. Vajon hová megy a vonat? Vajon mikor visz bennünket?

Mire beesteledik, a dombtetőre érünk. Már nincs messze a tábor. A látóhatár ritka ködében ragyogó zöld csillagok emelkednek a magasba, azután leszállanak és kialszanak. Ott van a front, azok a mi csillagaink. És minden ilyen fel és leszálló, hirtelen kialvó csillag egy emberélet. A monda is azt tartja. A látóhatáron pedig két világ határa. Aki ezen túl merészkedik, hogy a mi világunkba jusson, annak a számára elveszett a világ.

Késő éjjel érünk a táborba. Mikor négy hónappal ezelőtt idejöttünk, hideg sziklán, a szabad ég alatt hálunk. Ma? Istenes kő és deszkabarakkok fogadják a tűzállásból jövő katonát és bármennyire bízhatatlanul is hangzik, villamos világításunk is van, sőt — egy csinos barakk-kávéház díszlik a „József főherceg-ut” jobb oldalán, ahol délutánonként térene is van.

Es mind ez csak oly távolságra a fronttól, hogy ha az oltáznak negyvenkettes ágyuja volna, halomra lőné az egészet.

Az éjszaka csöndjében idehalátszik a Doberdó zenéje. Idősebb fegyverropogás és az utakat lövő ágyúk dörzése. Mint egy Memento Mori. El-ejnzem a villogó fénypontokat. Nem-sokára mi is kimegyünk oda és akkor majd vágyódva tekintünk vissza, a villanylámpák fénye, a kultúra, a béke felé.

De itt jól elvannak függönyözve az ablakok, nehogy a béke fénye kilássék a háboru északjába.

Fischer István,

A sárosiakért.

Irtó: Berzeviczy Albert.

Szövegszerűség serlegeink múlt tavasszal megindult győzelmes áttörésének az oroszok galiciai arcvonalán első eredménye volt az orosz baderőnek a Kárpátokon innen elfoglalt állásaiból való jutászerű visszavonulása. Sáros északi szöglete volt a legtávolabbi pont ameddig az ellenség Magyarországra szive felé irányított támadásában eljutott és ezt a területet kellett veresége következtében leg-hamarabb kiürítenie.

Igy már 1915. május elején módja volt többünknek meglatogatni ezt az elhagyott har-teret: látni a küzdelmekből okozott rettenő pusztítást, mely Sáros megyének körülbelül egy-ötöd részén viharzott végig. Nyolcvan községet sújtott, közülük huszat betűszerint eltörölt a föld színéről, ezeket tett földöntutókká a mil-liókra menő kárt okozott.

Ez magyarázza meg, hogy a sárosmegyei inség enyhítésére megindult mozgalom az első volt, mely szervezkedett, a társadalomhoz for-dult a amelynek sajtóink lelkes szava segítsé-gére jött. De indokolta ezt az a körülmény is, hogy legnagyobb amennyire akkor megítélhető volt a muszkatörések következményei leg-súlyosabban a segélyforrásokban különben is szegény Sárosot sújtották.

Igy még mielőtt a Kárpátok egész vidékének rekonstrukciójára a sajtó buzgó támogatása mellett megindult országos mozgalom létre-jött volna, „az oroszok betörése által sújtott sárosi népet segítő bizottság” női- és férfi el-nöksége a magyar művészek összességéhez fordult azzal a kéressel, hogy teljaniandó művekkel legyenek lehetővé egy a nevezett vi-dek lakosságának segélyezésére szolgáló nagy művészi sorsjáték rendezését.

E kezdeményezés egyidejűleg megalakult a sorsjáték bizottság Horvát Elemér elnöklettel és Konyi Ilgó előadósa mellett és el-fogadta a végleg megalkotott Szatmárcsányi Miklós által kidolgozott részletes tervet,

melynek alapján a „Hermes Magyar Általános Váltószület Részvénytársaság” minden üzleti haszonról lemondva, sőt nem jelentéktelen kö-zéskattal vállalkozott a pénzügyminiszter ur ál-tal engedélyezett nagy művészi sorsjáték le-bonyolítására.

A művészekhez intézett felhívítás ered-ménye minden várakozásunkat messze felül-multa. A magyar művészetnek örök dicsőségére fog szolgálni ez, hogy mikor társadalmunk a háborútól ütött sebek orvoslása érdekében a háborus viszonyok által keresztőkben ezúttán károsított művészeinkhez fordult, ezek kivétel nélkül oly adományokkal szeltek a hazafias áldozatkészség oltárát megrakni, amely eddig minden művészi sorsjátékot úgy mérteire, mint nyereményeinek művészeti értékére nézve tel-jesen elhomályosítanak. Ugy hogy a sárosi segítőbizottság sorsjátékának nyereményeül összes magyar művész ink művei szolgálnak. Az ellen-séges külföldön letartóztatva lévőkké, még a halottaké is. Mert akadtak amatőrjeink, elhunyt, vagy távollévő művészeink hozzátartozói, barátai, leszármazói között sokan, kik adományaik-kal kiegészítési szeltek élő és ittlévő művé-szeink saját ajándékait, úgy hogy a sárosi sorsjáték nyereményei, melyeket egybe gyűjtve mutat be az országos Szépművészeti Múzeum, egyúttal a magyar képzőművészetnek oly kiál-lítását alkotják, melynél szélesebbkörűt, telje-sebbet, változatosabbat régen nem volt alkal-munk látni.

A legkülönbözőbb irányok tipikus képvi-selőit látjuk találkozni ebben az érdekes egy-velegben. Elhunyt, sőt egyes majdnem már el-feledett művészeinknek hátrahagyott becses művei mellé sorakoznak a legmerészebb újítá-sok uttörőinek képei; a történeti, genre, portrait és tájképfestés összes válfajai találkozunk itt; a monumentális jellegű szobrászat mellett hely jut a kiapasztható, a befejezett, kész képek mellett a naayérdekű vázlatoknak, az olajfestés mellett az akvarellnek, rajznak, és a művészi sokszorosítás különféle fajtáinak a karikatura és illusztráció is képviselve van s bár az ajándék-kal szemben még az elnézés is jó-os volna, művészi jury gondoskodott róla, hogy a kiál-lításra s így a nyeremények közé is csak mű-vészi mértéket megütő küldemények jussanak.

Az eképpen tisztán és kizárólag ajándé-kokból eredő festészeti, rajz, szobor- és gra-fikai műveknek, melyek kiemelésé alá kerülnek, száma 850 s azok, melyek a kiállításán el-helyezhetők voltak, megközelíti a hét és fél szá-zat általok 350 művésztünk van képviselve, a független juri által esztétizált becsés szerint összesen 300.000 korona értékű művekkel. E művek anyagi értéke mint ahogy az sorsjáték-nál elkerülhetetlen természetesen igen külön-böző. Különbséget okoznak közöttük a művészi név, a mű méretei, plasztikai műveknél azok anyaga stb. De az erkölcsi érték, melyet a ne-mes célért buzgó hazafias áldozatkészség köl-öcsönöz az adománynak, valamennyinél egyenlő. Művészeink kisebb-nagyobb alkotásait mind-e egyikében nemes, hazafiúi szívből aranyát hozták áldozatul a haza oltárára. Hála és dicsé-ret ezért nekik! De hála és dicséret illeti meg különösen azokat az ügybarátokat is, kik az adománvok összehozása s kiállításunk rendezése körül eléggé meg nem bészűhették, fáradságot muokát fejtettek ki. Mint ilyenekről kötelessé-günk különösen László Jánosról, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat h. titkáráról és Szilágyi Lajos festőművészről megemlé-keznünk.

Lelkes közönségünkön a sor, hogy a rend-ki-vül e önyös esélyekkel kínálkozó sorsjátékot tömeges részvételével sikerre vigye. A kibo-rosított sorsjatek darabjának ára öt korona, ezzel kiki 850 nyereményre játszik, melyeknek legnagyobb értéke 18.000, a legkisebb pedig 60 korona.

Arról van szó, hogy nagy művészi értékű nyereményekre való kiállítás mellett adomá-nyaikkal újra fölélesszünk tömördek a h-boru viszonytaga: a lesújtott gazdasági existenciát s hazánkunk megmentésük azt a szegény, jó határszéli népet, amely a muzka invázió min-den iszonyait és minden kísértéseit is kiállva, hű maradt hazájához, vallásához és nemze-téhez. Ildó, hogy inségeben nemzete se feled-kezzék meg róla.

Burgundiék bevásárlási köruton.

*

Burgundiné: Gyerekek, ha jól viseltek maga-tokat, eljöttök velem a városba bevásárolni.

Bandi. (Villához): A mamának szüksége van reánk, hogy a csomagokat cipeljük és úgy adja be a dolgot, mintha nekünk tenne vele szíveséget, ha magával visz.

Vili. (Az édesanyjához): Megigérjük, hogy jók leszünk, ha ma este a moziba megyünk.

Bné. (Elutasítván): Van itthon elég mozi!

Bandi: Az igaz. Ezen a héten három vendég-művésztünk is volt.

Bné: Miket beszélés te itt össze?

Bandi: Hát az Ilona, aki két napig volt, a Magdolna egy napig és a Lukrécia, aki csak egy fele napig szolgált. Mind máshova szer-szódtek.

Vili: A Magdolna úgy nézett ki, mint egy Carmi Mária...

Burgundi: Már megint cirkuszt csináltok a házamból!

Bandi: A mama mondta, ha színház kell, hát ide haza is van.

Bné: Elég legyen a komédiából! Vegyetek magatokhoz a piaci táskát és a neccet és menjünk.

Vili: Ne vegyem le a Bandi ágyáról is a neccet?

Bné: Ha sokat beszélés, kapsz egy pofont tőlem.

Bandi: Az még nem volna olyan szomorú dráma, mint az, amit ma az Urúdnában játsza-nak és amit mi nem fogunk látni.

Végre utra kelnek. Az első állomás a sza-badság-téri piac. Egy alma kofa sátora előtt ál-lanak meg, ahol Bandi felkap egy almát és bele-harap.

Kofa: Ejnye, de vásott flu van a naocságának.

Vili. (A kofához): A maga almájától lett az, mert elvástott a foga tőle, olyan savanyu...

Bné. (A gyerekekhez): Viselkedjétek rendesen.

(A kofához): Maga meg azért az egy kukacos al-máért nem kell, hogy mindjárt alarmot fújjon. Majd szólok a rendőrnek, hogy azokat a rothadt almákat maximális áron felül akarja eladni. (Melles-leg szólva, az alma ára még nincs maximálva.)

Kofa. (Bár teljesen ártatlan, rimázkodó hang-on): Ne tessék naocsága kérem kezit csókolom. Inkább adok a másik gyerek is egy alma és vigye haza is két darab és egészséges fogyasztani.

Bandi az almákat a cekkerbe csuszátja és ezután valamennyien meglegedetten távoznak a halpiacra.

Bné: Hogy en a hal?

Elárusító: Három nyolcvan.

Vili: Hallatlan, milyen drága!

Bandi: Hogy mer annyit kérni? — Nem fél, hogy bezárják.

Elárusító. (Szellemeskedni próbál): A háboru-ban fő a bátorság.

Bné: De es már több: szemtelenség!

Elárusító: Ne tessék velem gorombáskodni...

Bné: Mi? Maga itt büdös halat árul és még magának áll feljebb?

Vili: Megyek és hívom a hatósági árfor-ügyelőt.

Bandi. (Sugva kérdi): Ki az?

Vili: Nincs is ilyen hivatalnok, csak ijesz-tem...

Bné: Moldován rendőr főhadnagynak fel fogom jelenteni. Érti? (Moldován baloldaltól közeleg.) Már jön is.

A halas ember úgy játszik annyira fél már a rendőrségi közegtől, hogy vette a büdösnek mon-

dott halat és mielőtt Moldován odaért volna, bele-
dobta a neccebe, amellyel Vili ünnepélyesen odébb
állott...

Bné. (Hangosan, hogy a rendőrtiszt is hall-
hassa): Ez egy derék ember. Olyan ocsón jutott a
halhoz, hogy majdnem ajándékba adta...

Bandi. (Elmenőben): Megyünk még valahova
"bevásárolni"?...

Bné. Még zöldséget kell venni.

Vili. (Öröm sugárzó arccal): Az is van!

Bné: Hogy-hogy?

Vili: Ahogy te hadonásztál a kezddel, ami-
kor a zöldséges kofa előtt elmentünk, a balkesed-
del bele löktél a táskába egy csomót.

Bandi. (Jelentőségteljesen kacagva): Az nem
baj. "A jobb kéz sosem tudja, mit csinál a
bal..."

Bné. No, mehetünk haza.

Vili. És mi lesz a mozával?

Bné. A mai "drágaság" mellett nem telik
mozira is...

(...gó.)

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1916. évi február 27-én:

C. Bérlet.

C. Bérlet.

Vagy 8, vagy senki.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

Felolószerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.

Nyilatkozat.

Alulírott Scherter Boldizsár verseci lakos,
mint a verseci Kereskedők Egyesületének el-
nöke és Horváth Ede verseci lakos, mint előbb
megnevezett egyesület titkára, Dietrichstein
Bernát és Naschitz Ede verseci lakosok ke-
reskedőknek, mint a Kereskedők Egyesületé-
nek tagjai kérésére, az Egyesület képviselő-
ben egy beadványt nyújtottunk be a m. kir.
kereskedelmi miniszter Urhoz és az aradi Ipar-
és Kereskedelmi Kamarához, melyben Finna
János, Hunyadvármegye m. ügyel. járásnak fő-
szolgabírójáról az volt állítva, hogy Salzer
Hermann g.-dobrai lakos tengerije általa jog-
talanul lett lefoglalva és elkoborva.

Később rájöttünk, hogy Dietrichstein Ber-
nát és Naschitz Ede bennünket megívesztet-
tek és adataik nem feleltek meg a valóság-
nak, a tengeri zár alá vétele alapos volt, miután
a megfelelő vizsgálat szerint, az az emberi
egészségre ártalmasnak minősített.

Mintán, mi megívesztésünk folytán nyuj-
tottuk be a m. kir. Kereskedelmi Miniszter Ur-
hoz és az aradi Ipar- és Kereskedelmi Kama-
rához előterjesztésünket, amint annak már az
ellenünk hatóság előtti rágalmazás miatti bün-
tygi eljárás során is kifejezést adtunk, ezen
meggondolatlan eljárásunkkal egy köztisztlet-
ben álló köztisztviselő ellen léptünk fel és
azért Finna János főszolgabíró urtól ezennel
újra bocsánatot kérünk s kérjük őt, hogy az
ellenünk folyamatban lévő rágalmazás miatti
büntnyben ellenünk tett panaszát visszavonni
és az eljárás megszüntetésébe beleegyezni szí-
veskedjék.

Kelt Versec, 1916. évi február hó 25.

Horváth Ede,
titkár.

Scherter Boldizsár,
elnök.

* Az ezen rovat alatt közöltéért nem vállalunk
felelősséget.

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsó
gyára és temetésrendező vállalata.

A Kristyóry és Institóris családok
mély fájdalommal tudatják, hogy szeret-
tett rokonuk

özü. Mosóezli

dr. Institóris Istvánné

zarándkriszesőri Kristyóry Ilona,

a halotti szentségek ájtatos felvétele után,
életének 59-ik évében f. évi február hó
24. napján az Urban elhunyt.

A megboldogult hült tetemei f. évi
február hó 26. napján délutáni 1/4 óra-
kor a felső temető háttas csarnokából a
róm. kath. anyaszentegyház szertartása
szerint a Mindenhatónak visszaadtnak.

Az engesztelő szent-mise áldozat f.
évi március hó 3-án délelőtt 9 órakor
lesz bemutatva a főt. Minorita-atyák tem-
plomában.

Legyen áldott emléke!

Arad, 1916. február hó 24-én.

21

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsó
gyára és temetésrendező vállalata.

Kupsa János és leánya özü. Virágh
Lajosné szül. Kupsa Ida fájdalommal
szívvél tudatják a forrón szeretett és felejt-
hetlen jó hitves, illetőleg édes anya,
unokatestvér és rokon

Kupsa Jánosné

szül. Városy Teréziának

folyó évi február hó 25-én, délután 1/8
órákor, életének 59-ik, zavartalan boldog
házasság 40-ik évében, hosszas szen-
vedés és a haldoklók szentségének áhi-
tatos felvétele után bekövetkezett gyászos
elhumyát.

A felejtethlen kedves halott földi
maradványai február hó 27-én, délután
1/3 órákor fognak Hajó-utca 2. számú
gyászaházból a róm. kath. anyaszentegyház
szertartásai szerint történt beszentelés
után a felső temetőben lévő családi sir-
helyen az örök nyugalomnak átadni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a
boldogult lelki üdvéért március hó 9-én
d. e. 10 órákor fog a főtisztelendő Mino-
rita-atyák szentegyházában az egek Urá-
nak bemutatni.

Pihenése csöndes, drága emléke áldott
legyen!

Arad, 1916. február hó 25.

21

Hősi halált halt katonáink

hottestének exhumálását, hazaszállítását, a ható-
sági okmányok és a hantérre való utazási engé-
délyek beszerzését vállalja

Halmos Gyula

Budapest, V., Sza-
badeg-tér 5., 1/8.

Telefon: 32-00.

21

Hadi üstök

vasmozsarak

megérkeztek.

1154

Berta Testvérek, Arad

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsó
gyára és temetésrendező vállalata.

özü. Téger Jánosné szül. Ehleiter
Adel a saját, úgy gyermeke Jenő, ugy-
szintén az alólírt rokonság nevében is
mély fájdalomtól lesújtva és a Mindenható
bölcs akaratában megnyugodva tudatja,
a forrón szeretett és felejtethetetlen jó hitves,
illetőleg édesapa, testvér, vő, sógor és rokon

Téger János,

cs. és kir. 33-ik gyalogezredbeli ör-
mesternek,

folyó évi február hó 25-én, délelőtt 11
órákor, életének 29-ik, zavartalan, példás
házasság 4-ik évében, rövid szenvedés
után bekövetkezett jobblétre szenderült.

A felejtethetlen kedves halott földi
maradványai február hó 27-én, délután 2
órákor fognak Rákóczy-utca 28. számú
gyászaházból katonai pompával, a római
katholikus anyaszentegyház szertartásai
szerint beszenteltetni és a felső temetőben
lévő családi sírhelyen örök nyugalomra
helyeztetni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a bol-
dogult lelki üdvéért március hó 9-én,
reggel 8 órákor fog a főtiszt. minorita-
atyák szentegyházában az egek Urának
bemutatni.

Pihenj csöndesen!

Arad, 1916. február hó 25-én.

Özü. Téger Józsefné, szül. Tatrov Franciska,
édes anyja Téger József, Téger Margit, Téger
Mariska, Téger Gyula, Téger Irénke, testvérei.
Ehleiter Simon és neje szül. Andriko Mária, Ehleiter
Irén, Ehleiter Jenő, Tatrov Józsefné szül. Göncz
Teréz, Téger Józsefné szül. Dehelán Hermin, sógora
és sógornő. Özü Ehleiter Jánosné szül. Gerde Paula,
anyósa Téger Józsefné, Téger Béla, Téger La'os,
Téger Erzsike, Tatrov Irma, Tatrov Lajos, unoka-
öccsei és hugai. Özü Téger Jánosné szül. Kovács
Eszter. Özü Kovács Mátyné szül. Téger Katalin,
Tatrov József, nagybátyja és nagynénje, ugy-
szintén a nagyszámú kiterjedt rokonság, kistársak
és jóbarátok nevében is.

1173

Javanyoknál
szintén
kapcsolatban
kipróbált övintézkedés.
Mattoni féle
Giesshübler
Savanyúvíz

VÉD-
"AX" HYGIENIKUS SZIVARKAHÜVELYEN
1 DOBOZ (100 HÜVELY) 50 FILLÉR
Főraktár: Schvarcz Simon Fiai és Tsa cégérel.
6801

Sikoly
az éjben!

51

MEGHODÍTOTTUK A VILÁGOT!

Ziffer és Hollós

Weitzer János-u. 11. (főpostával szemben.)

UNDERWOOD

azonnal és állandóan látható írású amerikai írógép.

ROTARY CYKLOSTYLE

önműködő sokszorosító gép és Edison-féle diktálógép kizárólagos lerakata.

Üzemkellék

az összes rendszerű író-számoló- és sokszorosító-géphez, osakis elsőrendű minőségben.

COPYNG OFFICE

írású és sokszorosítási munkák vállalása.

Javitó műhely

minden rendszerű író-sokszorosító- és számoló gépek részére, a legjutányosabb árban jótállás mellett.

Használt írógépek

eladása és kölcsönözése.

Amerikai irodabutor.

Gyors- és gépiró szaktanfolyam.

Ryiltér.

APOLLO

SZINHÁZ.

Február hó 27-én, vasárnap.

Második DORRIT WEIXLER film:

Dragonys Kisasszony.

Vígjáték 3 felvonásban.

Főszereplő: DORRIT WEIXLER.

Az előadások hétköznapiokon 5, 7 és 9 órakor, vasárnap 3, 4/5, 6, 7/8 és 9 órakor kezdődnek.

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Herczeg G.: Végig Szerbián, Ibien: Hedda Gabler, Gubányi: Mindenki szíve, Szomoró: A pékné. Borsszem: Szapnai naptár, Lakatos L.: A bécsi táncosnő, A. Madlung: A sziv, Szabolcska: Háborús versek könyve, Szomoró D.: A pékné. Bozsing T.: Roxmaring hercegnő, Drégely: Kisasszony férje, Kurt: A természeti repülő, Szemere: Apró regények, Pásztor Árpád: Vengerkák, Molnár: Egy haditudósító emlékei, Gábor: Ciklámén, Maupassant: A porosz tiszt kívánsága, Ewers: Borzalmak könyve, Kálnoki: Újságíró iskola, Herczeg Ferenc: Új Idők 1915, Krudy: Pest 1915-ben, Lázár: A kékhajú Fantom, Csikszentmihályi: Minden csak álom, Krudy: Szinbád, A feltámadás, Bréte: A papbácsi és a nagybácsi, Rod E.: Balsors.

Németben: Ganghofer: Die stählerne Maner Reise zur Deutsche Front, Hoher O.: Die junge Excellenz, Zeromski: Der Rächer, Kohlenegg: Die Treppe, Hirschfeld: Die Belowsche Ecke, Rasmussen: Der kalte Eros, Balner: Feine Fäden, Gerstmann: Die Spionin, Brie A.: Lady Hamilton, Ballestrem: Die Dame im Mond, Wotho: Aus tiefer Not, Stern Detler: Konstantinopel, Detler: Bulgaria, Brauer, L.: Lebenssucher, Strindberg: Neue Waffen, Strobl K.: Der brennende Berg, Seeliger:

Der gelbe Seidel, Bartch: Der Flieger, Ettlinger: Mister Galgenstrick, Raff H.: Das junge Geschlecht, Brachvogel: Die Königen und die Kärner.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona 80 fillér vagy kötetenként fizetve 12 fillér.

Vidéki bérlet is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona 40 fillér, vagy fizetve 40 fillér.

Legújabbak: Szirmai: Mágus Miska, Bertha: Virág hiált a fán... (Kisasszony férjéből.) Molnár: Gyere vissza régi idő, Zug a harang, Reményi: Hej fiúk, az élet mégis csak szép, Bertha: Dal két rózsáról, Parlagi: Uzsok felől fagyos szellő... Fráter: Kárpáti harc dal, Strauss: Liebeszauber (Walzer), Walldmüller: Veres-Fehér-Zöld (induló), Lehár: Der Sterngucker, Eysler: Feldpostbriefe, (Walzer aus der Operette „Die oder Keine“) Charley: Hollandi dal... (Onagysága ruhájából.) Caryl: Menetsz már babám... (Onagysága ruhájából.) Jogee: Szibériai altató dal... (Onagysága ruhájából.)

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

2821 könyv-, zenemű- és papír-kereskedése Aradon.

Van szerencsém a u. é. hölgyközönséget tisztelettel értesíteni, hogy Budapestről a legelőkelőbb salonokban szerzett tapasztalatokkal hazatértem és a legújabb és legmodernebb szabásmin-takkal felszerelve, alábbi cím alatt

női divat salont nyitottam.

Vagyok sz. pártfogást kérve teljes tisztelettel

TREBITS LENKE ARAD, Vörösmarty-utca 1. szám.

(Hirschler Karola helyén, színházzal szemben.) Ugyanitt tanuló- és fizető-leányok felvételnek.

Divatos Fűzők és különlegességek

Vöröshagyma, fokhagyma, dug-
hagyma, hagymamag, zöldségáru

kiseb és nagyobb mennyiségben
legjutányosabban kapható. :- Arak
kérdőzködésre. :- Jókarban levő
használt jute-zsákok eladóak

HANDL ZSIGMOND

MAKO.

528

Szőlő oltvány eladó!

Rendkívül szép példányokban, két éves prima, dus gyö-
keres, iskolázott fás oltvány, pótláshoz igen alkalmas;
nagyban és kicsinyben kapható a következő fajokban
míg a készlet tart: **Mustos fehér, Kadarka, olasz
Rizling, fehér róza (erdélyi), turmint, mézes-
fehér, Szlankamenka, Kövidinka és Schas lass**
fajokban, **Passatutti**. Megtekinthető szőlő telepemen
Arad, Zsidótemető-utca 8. szám, valamint Muszka-
Magyarad állomáson, hol előjegyzések is elfogadtatnak.

Sóltz Gyula,

szőlőbirtokos.

1052

Valamint

A tavaszi
cipő-
ujdonságok
már megérkezik.

„Uzsok” Szándál

háborus

hajlékony fatalppal már kaphatók:

CIPŐTŐZSDE

Andrássy-ut 22. ☎ Telefon 10—44.

ugy készen, mint
méret után a leg-
jobbak készülnek
677

Pilez Irma
fűzőkészítőnél
Arad, Deák Ferenc-u. 6. sz.

Legjobb fogviz

több nemzetközi kiállításon legmagasabb
kitüntetésben részesült.

500 koronát

fizetnek annak, ki
fogvizének hasz-
nálatát mellett, üvege 92 fill. valaha
ismét fogfá ást kap, vagy a szája büzlök.
Ed. Bartilla-Winkler utóda L. Plan Wien,
X., Gsethe-gasse 7. Kapható minden gyógy-
szertárban és drogueriában. Aradon:
G. Földes Kelemen, Deák Ferenc u. 11. sz.,
Hehe Vilmos, Batthyány-u. gyógyszerár-
ban és Vojtek és Weisz drogueriájában.
Vidékre — ahol nem kapható — küldök
7 üveget kor. 6.50 bérmentve. Kérjék
mindenütt határozottan Bartilla-féle fog-
vizet. Hamisítványok feljelentői jól díjaz-
tatnak. 701

Rum — likőr

essentiák és compositiókban

állandó nagy raktár.

Saját véd-
jegyzett „Rumarom”

50 filléres üvegekben, mely 2 liter
finom tearum készítéséhez ele-
gendő, mindenütt kapható. 502

Nagyban kapható:

Szemző Armin

áruügynökségénél, Arad. Isleion 592.

Saját termésű, kitűnő, tisztán
kezelt magyaradi ő- és pecsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben,
valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 405

Deák Ferenc-utca 40. szám.

Magyar- és Csiky

Gergely-utca sarkon

60 év óta fennálló, újonnan épült
modern

**vendéglői
helyiségek**

május 1-re

1102

kiadók.

Kitűnő hely fűszerüzlet és ven-
dégloknak, kávéháznak, mozinak is.

Esetleg házzal együtt eladó.

Ertekezhetni lehet a háztulajdo-
nossal, Reisch-üzletben, Gyár-u. 1.

Felhívom a burgonya nagy-
kereskedő urakat, Vörös Kereszt
kórházakat, katonai fogolytáboro-
kat, katonai élelmiszeri raktárakat,
hagaggonátelenként jó, egészséges

ételburgonyát,

savanyu káposztát és diót

méltányos árban, magyar feladó
állomásról, vagy 8 napi előzetes
rendelés mellett Aradon, ugy-
szintén vöröshagymát, sertés-
zsírt, szalonnát és egyéb hűvelyes
veteményeket óhajtanak venni,
forduljanak bizalommal hozzám.

Egyben felhívom a szeszgyá-
rok és hízaladók figyelmét arra,
hogy jóminőségű szesz és hízaló
burgonyát is szállítok és a szál-
lítást személyesen eszközölöm. —
Azonkívül értesítem a nagyér-
demű közönséget, hogy minden
csütörtökön és pénteken **élő hal**
kapható.

Vidéki megbízások legpontosabban
eszközöltetnek.

Luttwák József

Asztalos Sándor-u. 8. 871

Uraságok és keraskedők figyelmébe!

Munkások és hadifoglyok részére ajánlok egy nagymennyiségű
raktáron levő árut. Amíg a készlet tart, a következő olcsó ár-
ban számítom nagyobb vételnekél: 1171

500 drb posztó Mikádó, szörme gallérral, mele-	Kor. 25.—
gen béle ve...	Kor. 15.—
500 drb meleg vattás télikabát	Kor. 7.—
1000 drb meleg pantalló nadrág	Kor. 5.—
1000 drb meleg téli trikó ing...	Kor. 5.—
1000 drb meleg téli trikó nadrág	Kor. 10.—
100 drb meleg téli brites nadrág...	Kor. 6.—
1000 pár komisz ing és lábravaló, párja	Kor. 25.—
500 pár erős munkás bakancs patkóval és sze-	
ges talppal, párja	

Nagyobb mennyiségű munkás ruhát kívánatra méret után is ké-
szítek bármely minőség és mennyiségben. Ne mulassza el senki
ezen alkalmi vételt, mert ezen árért később nem lesz kapható

HERZFELD GYULA ruhakereskedőnél,
Asztalos Sándor-u.

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevel azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpádás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legtekélyesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek.

Telefon 10-11. szám.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

Apró hirdetések.

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu vendéglő elszámolásra átadó, 200 korona óvadékkal. Cim a kiadóhivatalban. 1187

Jóforgalmu

élelmiszerüzlet a Weitzer János-utca 9. sz. alatt, másik üzletem zavartalan fenntartása miatt, be rendezéssel együtt átadó. 1177

Kiadó

május hó 1-re egy üzlethelyiség, borbélyüzletnek különösen alkalmas. Bővebbet Neuman-Testvérek városi irodájában. 1150

Andrássy-tér 8.

számu házbán egy kisebb üzlethelyiség — különösen dohánytőzsdének alkalmas — azonnaira kiadó. Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceg-ut 22. szám.

KÜLÖNFÉLE

Menthol sósborszesz.

Tiszta, egészséges, zamatos, erősítő, edző, hűsítő, frissítő, fertőtlenítő és fájdalomnyitító háziszér. Ára 50 fillér és 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Helacit.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Izzadó, fényes, zsíros, atkás (mitesseres) arcot naponta ahányszor szükséges, gyapokra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atgák pár nap alatt elmúlnak. Ára 1 korona. Dr. Földes és Hehs piperezszappan és vegyészeti gyára Aradon. Tűz mellett ne használjuk. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Tyukszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer Hehs gyógyszerész tyukszem tapasza. A legmegrögzöttebb tyukszem a tapasz párnap használata után leválik, a gyötrő fájdalom azonnal megszűnik. Ára 50 fillér, Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár Arad.

Matteine-féle

patkány- és egérirtás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérirtáshoz ajánlok **patkány- és egértífusz-bacilust**. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérirtószere, csak patkányt és egert öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egértífusz bacillus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K.

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteine”

vegyészeti laboratórium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám.

Telefon 10-45.

Leányinternátus

József főherceg-ut 19. sz. I. emelet.

Elsőrangú okleveles tanerők, gondos nevelés, modern berendezés. Elemi és középiskolai előkészítés és továbbképző tanfolyam. Külön tárgyak: Idegen nyelvek, festés, zongora és művészi kézimunkák.

Kívánatra prospektus díjtalan.

Igazgató tulajdonos:

Stern Ilonka,
okl. tanítónő. 2027

Buchsbaum és Társa

cég értesíti az igen tisztelt vevőközönséget, hogy a

BALLY tavaszi

cipőkülönlegességei

női- és gyermekcipőkben, ugyancsak kiváló minőségű F. L. POPPER

női és férfi cipők

nagy választékban

megérkeztek.

Központi irodánk részére

jó kézírású

írnököket

körösünk. Ajánlkozók sziveskedjenek igényeik megjelölésével alulírt hivatalhoz fordulni. Szakképzettség nem szükséges.

Kisjenői főhercegi Uradalom Haszonbérlete r.-t. felügyelősége. 1144

Gyógyszertár megnyitás.

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, miszerint a mai napon, Kápolna- és Közép-utóák sarkán,

a „Szentlélekhez” címzett

gyógyszertáramat megnyitottam. Gyógyszertáramat a modern higienia minden követelményeinek megfelelően szereltem fel. A t. közönség szives pártfogását kérem. Aradon, 1916. február 16.

Rolko Kálmán

okl. gyógyszerész.

1030

Olcsó tűzifa!

fűrészelt fa métermázsanként

6korona Aufricht Miksa

fakereskedésében, Kossuth-utca sarkán. O-tető előtt. 994

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyancsak régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 964.

Zongora javítások

és hangolások úgy helyben, mint vidéken pontosan eszközöltetnek.

Ehrbar Henrik

zongorahangozó

Arad, Batthyányi-u. 26.

Városi zeneiskola.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy

uri és női

cipész műhelyemet

1. évi március hó 1-től

Széchenyi-u. 1. sz.

alá (Millenium-épület)

helyezem át.

Kérem továbbra is a nagyérdemű közönség szives támogatását.

Mánya Demeter

uri és női cipész. 1070

RUGGYANTABÉLYEGZŐ

SCHUBAUER J. ARAD SALACZALJA

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelölendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ELLÁTÁS.

Jó házi koszt kapható
Wesselényi-utca 10/4. 1167

ALKALMAZÁST KERES.

Gyakorlott,
önálló munkakör betöltésére alkalmas józanélelű, szorgalmas írónk, ügyvéd vagy könyvgyári irodában alkalmazást keres. Csak magyarul beszél. Cím a kiadóban. 1161

Ügyes varrónő
ajánlkozik házakba, évekig önálló volt, mindenféle kosztüm, utcai ruhákat és blousokat a legdivatosabban készít. Bengusz Lajosné, Sarló-utca 56. 1169

Kereskedelmi
szaktanfolyamot kitűnően végzett urileány állást keres. Cím a kiadóban. 1176

Gazdasszony,
38 éves, özvegy nő, ki már hosszabb ideig alkalmazva volt, magányos urhoz helyben, vagy vidékre ajánlkozik. Szíves megkeresést „Ügyes” jellegre a kiadóba kér. 1178

Intelligens,
tisztességes, jobb házból való leány megáns urnőhöz mindehesnek elmenne. Cím a kiadóban. 1175

Egy középkorú
intelligens nő ajánlkozik március 1-re helyben, vagy vidékre magányos előkelő urnőhöz vagy 1-2 gyermek mellé, inkább jó bánásmódról mint nagy fizetésre reflektál. Cím a kiadóhivatalban. 1089

Megbízható
nyugdíjas vasutas, nagyobb háza házmesternek ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 1124

Parádés kocsi,
ki 10 évig volt egy helyen, elsőrendű bizonyítványokkal rendelkezik, azonnalra állást keres. Cím Gróf Leiningen-utca 12. sz. 1168

ALKALMAZÁST NYER.

Kádár,
vagy kádársegéd, állandó foglalkozást talál Andrányi pezsgőgyárban. 1165

Gőz-szántógéphez
azonnali belépésre keresek egy hadmentes, vizsgázott írtót és egy eke-kormányost. Turay Béla, Kossuth utca 49. 1129

Munkáseány
laboratorium részére felvételt. Rozsnyay győgtárban. 1156

Fiatal segéd,
lehet úri vagy női divat szakmából, felvételt Neumann M. ruhatelepén, Arad. 1185

Töbhtige deutsche Bonne
zu 8 jährigen Knaben per sofort gesucht. Andrássy-tér 11, II. 1181

3 éves kis fiúhoz
jó családból való leány felvételt. Cím a kiadóhivatalban. 1180

Kertészt keresek,
hadmentest, azonnali felvételre, aki a gyümölcs-, konyha- és díszkertészethez és kisebb park rendbentartásához ért s maga is dolgozik. Fizetési igények megjelölésével jelentkezések Gálffy Intézőnél Kistompa, Battonya (Csanád megye.) 1117

Okleveles
tanítónőt vagy óvónőt keresek, lehetőleg azonnali belépésre III. elemista fiúimhoz. Cím özv. Beer Vilmosné, Nagykikinda. 1182

Kisútc-fu
nyomdánkban, heti fizetés mellett, felvételt.

INGATLAN.

Eladó
Kápolna-utca 26., 27., 28. számú házak. 1152

Szél-utca 3. számú ház
eladó. Bővebb felvilágosítás a háznál. 1115

Keresünk megvételre
megbízásból, közel a központhoz, egy modern, 4 szobás magánházat vagy egy kisebb bérházat. Ajánlatok Kneffel Károly és Fia szénkereskedő céghez árnyajlással intézendők. 1170

Borona-utca 19. sz. ház,
nagy telekkel, olcsón eladó. 1172

Edelsbacher-utca 11. sz. ház
eladó. 1020

OKTATÁS.

Elemi és polgári
iskolák tanulóknak német oktatást ad tanítónő. Cím a kiadóhivatalban. 1159

LAKÁST KERESNEK.

2 utcai szobát
konyhával, esetleg fürdőszobával, május 1-re keresek. Ajánlatok a kiadóhivatalba kérek. 1160

Május 1-re
a város központjában keresek háromszobás modern lakást. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek. 877

KIADÓ LAKÁS.

Kétszobás lakás
fürdőszobával, május 1-re kiadó. Mikes Kelemen-utca 34. sz. 1179

Kiadó
május 1-ére egy utcai lakás, 3 szoba, fürdőszoba, csukott folyosóval. Szent Pál-utca 14. 1153

Gyermekre kiadó
két lakás, 3-8 szoba és mellékhelyiségek, a villamos állomástól két perc távolság. Bővebbet Hegy-utca 7. sz. 1158

Egy ösinosan butorozott
különbejárattal földszinti udvari szoba azonnal kiadó Zoltán-utca 2. szám. 1166

Modern
háromszobás lakás május 1-re kiadó Kasza-utca 6-7. sz. alatt. 1183

2 butorozott szoba
március 1-re kiadó Luther-utca 1 szám. 1182

Szópen butorozott szoba
különbejárattal azonnal kiadó. Erzsébet királyné-körút 13. I. em. Bővebbet Kráusz Paulin könyvkereskedésében. 1174

2 utcai
elegánsan butorozott szoba díszet bejárattal, fürdőszoba használattal, azonnalra kiadó. Ugyanott több pincehelyiség raktárnak vagy műhelynek alkalmas, azonnalra kiadó. Hassinger-utca 5. 5050

2 szobás
udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Három utcai,
4 udvari szobából álló lakás Andrássy-tér 8. sz. alatt május 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Egy 5 szobás
II. em. modern lakás, minden mellékhelyiségekkel, Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél. 844

2 szobás utcai lakás
elő- és fürdőszobával, villanyvilágítással, május 1-re kiadó. Darányi János utca 4. 965

Andrássy-tér 8. sz.
alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Füstölt szalonna
elsőrendű minőségben, nagyobb tételekben kapható Ed. Rittingernél, Versecz. 1157

Egy üzleti patent vasaroló
eladó Demeter-utca 107. alatt. 1164

Modern, finom és olcsó
levélpapírokat Pichlernél Szabadságtér 1. kaphat. 611

Egy hálószoba berendezés
és ebéd-butorok eladók, esetleg darabonként is megvehetők Dobó-utca 2. szám alatt. 1143

Új butorhitel
Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítók Garai Károly bej. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 918

„Eos”
színes és lack cipőtisztító 70 fillér. Geoha patent sáma párja 3 kor. Cipőtörszede, Andrássy-tér 22. 181

Veszek
a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát, valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bleier Ignác, ruhakereskedő Arad, Szántói-utca 12. szám. 229

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak
borosjenői és apatfalvai kereszeteiben a legjobb minőségű, fajtiszta, erős példányú, alacsony és magas törzsű rózsafák, különböző gyümölcsfa csemeték és üveg-házi növények szállítása megkezdődött. Mérsékelt árak mellett megrendelések elfogadhatók ACSEV. külön birtok-kezelőségénél ACSEV-palota, József főherceg-utca 22. szám. 1086